

Grundtvig

Comenius

**Úspech Programu
celoživotného vzdelávania
2007–2013**

**Leonardo
da Vinci**

Erasmus

Zopár slov na úvod

... a tak trochu aj na záver: vitajte vo svete vzdelávacích projektov a ľudí s víziou zmeny.

Touto publikáciou by sme vám radi priblížili vzdelávací program Európskej únie, financovaný zo zdrojov Európskej komisie – Generálneho riaditeľstva pre vzdelávanie a kultúru, Program celoživotného vzdelávania a niektoré výsledky a výstupy realizované za roky 2007-2013.

Program bol ustanovený Rozhodnutím Európskeho parlamentu a Rady č. 1720/2006/es z 15. novembra 2006. Všeobecným cieľom programu bolo prostredníctvom celoživotného vzdelávania prispieť k rozvoju Európskej únie ako vzdelávacieho priestoru, a to prostredníctvom výmeny, spolupráce a mobility medzi systémami vzdelávania a odbornej prípravy. Štruktúru programu tvorili štyri sektorové podprogramy (Comenius, Erasmus, Leonardo da Vinci a Grundtvig), prierezový program a program Jean Monnet. Každá časť kládla dôraz na aktivity podporujúce rozvoj národných stratégií celoživotného vzdelávania a zabezpečujúce nadnárodnú spoluprácu rôznych častí systémov vzdelávania a odbornej prípravy.

Program bol určený pre žiakov, študentov, účastníkov odbornej prípravy a vzdelávajúcich sa dospelých osôb, učiteľov, školiteľov v odbornej príprave a ostatných pracovníkov zapojených do celoživotného vzdelávania, ako aj osoby na trhu práce, inštitúcie alebo organizácie, ktoré poskytujú možnosti vzdelávania sa, osoby a subjekty zodpovedné za systémy a politiky celoživotného vzdelávania na miestnej, regionálnej a celoštátnej úrovni, podniky, sociálnych partnerov a ich organizácie, vrátane obchodných organizácií a obchodných a priemyselných komôr, ako aj subjekty poskytujúce služby profesijnej orientácie, poradenstva a informácií vo všetkých oblastiach celoživotného vzdelávania, združenia, výskumné inštitúty a subjekty, ktoré sa zaoberajú otázkami celoživotného vzdelávania, neziskové organizácie, dobrovoľné subjekty, mimovládne organizácie...

Z tejto širokej škály inštitúcií a jednotlivcov sme vybrali príklady projektov, ktoré nechceme a priori označiť za najlepšie a jedinečné, pretože neprešli osobitným výberom a hodnotením výsledkov, ale v databázach výsledkov programu a národnej agentúry boli označené ako príklady dobrej praxe, ako výsledky s potenciálom motivovať ďalších ľudí k ich rozvíjaniu a uplatneniu vo vzdelávaní a odbornej príprave na Slovensku.

V nasledujúcich častiach publikácie nájdete stručné prehľady o výsledkoch výberových procedúr za obdobie realizácie Programu celoživotného vzdelávania, ale aj informácie o akciách jednotlivých sektorových podprogramov Programu celoživotného vzdelávania, ktorý formálne v roku 2013 končí.

Každý koniec je však začiatok niečoho nového.

Veríme, že vybrané príklady projektov vás budú inšpirovať k účasti v nasledujúcom európskom programe, v ktorom budú integrované európske programy a iniciatívy v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy, mládeže a športu pod názvom ERASMUS+.

COMENIUS

2007–2013

Podprogram Comenius

Podprogram Comenius sa v rámci Programu celoživotného vzdelávania venuje potrebám v oblasti výučby a učenia sa všetkých osôb zapojených do predškolského a školského vzdelávania až do skončenia vyššieho stredoškolského vzdelávania, ako aj inštitúciám a organizáciám, ktoré takéto vzdelávanie poskytujú a riadia. Jeho cieľom je rozvíjať európsku spoluprácu materských, základných a stredných škôl formou multilaterálnych a bilaterálnych školských partnerstiev, rozvíjať ďalšie vzdelávanie pedagogických zamestnancov formou účasti na rôznych vzdelávacích aktivitách, spoluprácu partnerských regiónov aktívnych v školskom vzdelávaní alebo účasťou budúcich učiteľov na stáži. Do akcií podprogramu Comenius sa mohli v rokoch 2007 – 2013 zapojiť nielen inštitúcie (školy a zriaďovatelia škôl), ale aj jednotlivci.

Školské partnerstvá, ktoré boli najobľúbenejšou akciou, umožňovali učiteľom a žiakom z rôznych európskych krajín spolupracovať na jednej alebo viacerých témach spoločného záujmu. Zapojením sa do dvojročného multilaterálneho alebo bilaterálneho partnerstva si žiaci a učitelia zlepšovali nielen jazykové schopnosti, ale realizovali miestne projektové aktivity a zúčastňovali sa na medzinárodných stretnutiach, tzv. mobilitách. Partnerstvá schválené v rokoch 2012 a 2013 sa stále realizujú a posledné budú ukončené v roku 2015. Do tohto typu partnerstiev sa zapojilo 700 slovenských škôl, ktoré rozvíjali/rozvíjajú spoluprácu so všetkými krajinami zapojenými do Programu celoživotného vzdelávania. z ukončených partnerstiev vycestovalo na projektové stretnutia do zahraničia viac ako 11 000 žiakov a učiteľov. Ďalších minimálne 5 000

vycestuje do roku 2015.

Od Výzvy na predloženie návrhov projektov a prihlášok na rok 2011 si mohli stredné školy zapojené do Školských partnerstiev podať prihlášku aj na akciu Individuálna mobilita žiakov Comenius, a tak umožniť svojim

žiakom stráviť 3 – 10 mesiacov štúdiom v hostiteľskej škole v zahraničí. v troch školských rokoch vycestovalo/ vycestuje 67 slovenských žiakov do 9 rôznych krajín. Naopak, slovenské školy sa stali dočasným domovom (zvyčajne na 3 mesiace) pre 21 zahraničných žiakov zo 6 krajín: z Francúzska, Španielska, Talianska, Českej republiky, Luxemburska a Chorvátska.

Iným typom dvojročných partnerstiev, ktoré sa stali súčasťou podprogramu Comenius v roku 2009, sú Partnerstvá Comenius Regio. v každom partnerskom regióne sa do projektových aktivít zapojili okrem zriaďovateľa aj školy a iné relevantné inštitúcie. Cieľom tohto typu bilaterálnych partnerstiev bolo posilniť európsku dimenziu v oblasti vzdelávania podporou spolupráce medzi miestnymi a regionálnymi orgánmi zodpovednými za vzdelávanie v školách v krajinách zapojených do Programu celoživotného vzdelávania a výmenu príkladov dobrej praxe. Do akcie sa v Slovenskej republike zapojilo 15 zriaďovateľov – prevažne miest a obcí.

Ďalšie vzdelávanie pedagogických pracovníkov zameraná na zvýšenie kvality školského vzdelávania a zlepšenie pedagogických schopností, zručností a vedomostí cieľovej skupiny bola veľmi populárna medzi slovenskými učiteľmi a každým rokom sa počet podaných žiadostí zvyšoval. Na vzdelávaciu aktivitu do 26 európskych krajín (prevažne Veľkej Británie, Nemecka a Turecka) vycestovalo/vycestuje do konca Programu celoživotného vzdelávania celkovo viac ako 800 slovenských učiteľov. Ide prevažne o učiteľov cudzích jazykov, ktorí majú záujem o štruktúrovaný kurz metodologického zamerania.

Vysokoškolskí študenti pedagogických smerov (budúci učitelia) sa mohli zapojiť do akcie Comenius Asistenti a stráviť tak 13 až 45 týždňov v hostiteľskej škole v zahraničí s cieľom lepšie pochopiť európsku dimenziu vo vyučovaní, rozšíriť si znalosti cudzieho jazyka, vedomosti o iných vzdelávacích systémoch a zlepšiť si vyučovacie zručnosti. v rokoch 2007 – 2013 strávilo 114 slovenských budúcich učiteľov priemerne 32 týždňov v zahraničných školách, kde získali neoceniteľnú prax pre učiteľské povolanie. Slovenské školy hostili 34 asistentov zo zahraničia.

Podprogram Comenius sa v rámci Programu celoživotného vzdelávania stal etablovanou značkou a neoddeliteľnou súčasťou každodenného života v mnohých slovenských školách, pretože patrí k jedným z najefektívnejších nástrojov medzinárodnej spolupráce v regionálnom vzdelávaní v európskom kontexte.

Populárnosť podprogramu Comenius dokazuje aj fakt, že Národná agentúra Programu celoživotného vzdelávania spracovala počas sedemročného obdobia celkovo viac ako 3 200 prihlášok. Mnohé z realizovaných projektov a mobilit sa stali príkladom dobrej praxe a pomohli konkrétnym príjemcom grantov (inštitúciám alebo jednotlivcom) nadobudnúť projektové zručnosti, zlepšiť jazykové kompetencie, kvalitu zahraničnej mobility, či podporiť zlepšovanie pedagogických prístupov a riadenia škôl.

Môj Comenius príbeh

Môj prvý kontakt so zahraničnou školou nastal v roku 1999, keď som pracoval vo Všeobecnej strednej škole v Exeteri v UK. Mal som možnosť vidieť vybavenie, prístup učiteľov a žiakov k povinnostiam a práci v škole. Bol som z toho unesený. Neskôr som sa na školskom poznávacom zájazde v Londýne zoznámil s kolegyňou z Popradu, ktorá ma kompletne zasvätila do práce s projektom Comenius. Učil som už pár rokov v ZŠ v Bratislave a moja prvá cesta po výlete z Londýna smerovala do Mlynskej doliny, kde som sa bol v Národnej agentúre Programu celoživotného vzdelávania informovať o možnostiach zapojenia sa do projektu. Mal som obrovské šťastie, pretože vtedy sa táto zahraničná spolupráca nielenže ťažko hľadala, ale aj školská verejnosť mala veľmi málo informácií o tejto možnosti. Hlavne preto, že riaditeľom sa do takejto spolupráce nechcelo, keďže v tom videli len byrokráciu a papierovačky. Hneď v ten týždeň bola prípravná návšteva tu na Slovensku, kde ma ako mladé ucho zobrali do tímu učiteľia z Talianska, Grécka a Nemecka a vytvorili sme spoločný trojročný projekt HERO. Schválili nám ho, dostali sme dotáciu a veselo sme začali spolupracovať.

Samozrejme, na mobility sme brávali aj žiakov, hoci to bolo ťažšie, keďže sme neboli v EÚ. Tí dodnes spomínajú na toto prvé vycestovanie za hranice, kde spoznávali neskutočné zahraničné školstvo a úroveň, s ktorou sme sa nemohli ani porovnávať. Po dvoch rokoch už projekt nedostal zelenú, ale dodnes si s kolegami z partnerských škôl píšeme. Po 5 rokoch som sa už ako riaditeľ školy rozhodol, že do takejto spolupráce zapojím aj svoju novú školu. Úspešný projekt sa nám podarilo zostaviť až na druhý pokus, keď sme komplet prerobili ciele nášho budúceho Školského partnerstva. Na prípravnej návšteve vo Fínsku som stretol neskutočne zaniietených ľudí (Sari, Alfredo, Kasia a Marie), s ktorými sa nám podarilo úspešne splniť požiadavky Národných agentúr Programu celoživotného vzdelávania a v školskom roku 2011/12 sme vyrazili na prvé mobility.

Stal som sa koordinátorom celého projektu a musím povedať, že okrem pár e-mailov navyše sa táto práca naozaj nelíšila od práce „iba“ partnerskej inštitúcie. Projekt niesol meno PUPILS a bol environmentálneho charakteru. Keďže naša škola environmentálnu výchovu aj vyučuje, stal sa veľkým prínosom a neoddeliteľnou časťou učebných plánov pre celú školu. Bolo radosť vidieť nadšenie kolegov, ktorí dostali možnosť cestovať v rámci mobilit. Žiaci sa „bili“ o možnosť vycestovať s nami a aj napriek tomu, že na záverečnú mobilitu prišlo k nám oveľa viac zahraničných študentov, ako vycestovalo, nebolo vôbec ťažké nájsť im hostiteľskú rodinu. Všetky produkty a ciele projektu sa nám podarilo včas sfinalizovať a keďže záverečným produktom mala byť Eco záhrada v areáli školy, pozvali sme na toto slávnostné otvorenie všetkých zástupcov, ktorých sa projekt dotkol. Urobili sme veľkolepú recepciu, kde mali všetci možnosť podeliť sa nielen o zážitky a dojmy

z celého projektu, ale aj možnosť zhodnotiť celkový prínos pre školu, žiakov, učiteľov, rodičov, Národnú agentúru Programu celoživotného vzdelávania, zriaďovateľa školy atď.

Pracovať na projekte Comenius je ako cestovať so školskou taškou na chrbte, pretože okrem spoznávania nových krajín je pre učiteľa alebo žiaka maximálne obohacujúce to, že má možnosť stráviť v škole pár dní, hodín a stretnúť sa s kolegami, vymeniť si skúsenosti a priniesť si domov kopu výborných nápadov a vylepšení pre svoj vyučovací predmet.

Vôbec to nie je iba o jazyku, pretože tu nestačí iba rozumieť, ale je potrebné porozumieť si a na to niekedy nestačí ani samotná angličtina.

Mgr. Gabriel Kalná,
riaditeľ školy, Základná škola P. Marceľyho,
Drieňová 12, Bratislava

Comenius story vo Vinnom

Ako sa to všetko začalo?

Keďže už dlhé roky učím externe anglický jazyk v miestnej základnej škole, spolupracujem s miestnym školským úradom, ktorý je svojou aktivitou najväčší v našom okrese. Len málokto v rámci Slovenska vie, že miestna základná škola je veľmi aktívna takmer vo všetkých súťažiach, aktivitách, mimoškolských činnostiach – rozhodla som sa ju preto propagovať a „ukázať sa“ nielen v rámci našej krajiny, ale i v celoeurópskom meradle.

Ako to urobiť?

Hoci som už dávnejšie vedela (z rôznych konferencií a seminárov) o Národnej agentúre Programu celoživotného vzdelávania so sídlom v Bratislave, ktorá zastrešuje aj podprogram Comenius, ešte v roku 2005 som ich oslovila so žiadosťou o účasť na kontaktnom seminári v anglickom mestečku Durham neďaleko Newcastleu upon Tyne, kde som sa chcela pokúsiť nájsť potenciálnych projektových partnerov na budúcu spoluprácu. Na naše veľké prekvapenie nám bola prvá žiadosť o grant schválená, a tak som letela s obrovskými očakávaniami na stretnutie vyše 80 účastníkov z celej Európy, ktorí taktiež hľadali budúcich projektových partnerov pre spoluprácu Comenius – Školské partnerstvá. a výsledok? Podarilo sa. Od nasledujúceho školského roka sme už „rozbehli“ spoluprácu s nórskou, rakúskou, českou a írskou základnou školou na tému „Mýty, legendy a rozprávky – cesta fantázie po Európe“. Bola to úžasná trojročná spolupráca, kde si „padli do oka“ všetci partneri

a výsledné produkty sú dodnes našou pýchou

DVD a kniha národných legiend zapojených štátov. Boli to naše prvé učiteľské výmeny, projektové stretnutia, riaditeľské mítingy, organizované stretnutia u nás, naše prvé lety lietadlom, žiacke výmeny, strach

a neistota zo zlyhania, radosť z prvých medzinárodných úspechov, potvrdenie si svojich schopností, a hlavne – chuť pracovať v medzinárodnom európskom tíme; spoznávať a porovnávať sa navzájom po odbornej, ale aj ľudskej stránke; zapájať nielen pedagógov, ale aj žiakov a profesionálne rásť. Nezabudnuteľné sú však aj ľudské hodnoty – priateľstvo, kolegiálnosť a spoznávanie našej krásnej Európy. Veď sme cestovali do ďalekého írskoho Galway, do susednej Českej republiky či do exotického nórskeho Bardufoss – za severný polárny kruh. Čo ďalej?

Plní chuti a entuziazmu sme sa vrhli po roku prestávky do druhého projektu Školských partnerstiev s novými krajinami – exotickým Tureckom – ázijskou základnou školou, katalánskou školou z Girony, bývalými ruskými krajinami – Litvou a Lotyšskom, ktoré niekedy pomáhali pri jazykovej bariére angličtiny, a tak sme si „oprášili“ aj naše vedomosti z ruštiny.

Náš projekt nazvaný „Spoznávame európsku kultúru cez národné kultúry“ priniesol opäť niekoľko úžasných produktov vrátane medzinárodného kalendára sviatkov, zborníka piesní a pod.

Stačí?

Takmer áno... keďže sme sa však chceli rozvíjať aj po profesionálnej stránke, naši učitelia prišli s návrhom pripraviť medzinárodný bilaterálny projekt Partnerstvá Comenius Regio spolu s miestnym školským úradom a Metodicko-pedagogickým centrom v Prešove a Košiciach, s ktorými sa nám podarilo nájsť partnerov z ďalekého juhu Turecka z mesta Sanliurfa, kde miestna základná škola, krajský školský úrad a jedna z najstarších univerzít na svete v Harrane prijali naše pozvanie do bilaterálneho partnerstva nazvaného „Medzidisciplinárne vzťahy v primárnom a predprimárnom vzdelávaní“, v rámci ktorého sme pracovali na aplikácii metódy CLIL a ďalšom vzdelávaní učiteľov našej školy, okresu a celého regiónu. Zahraniční partneri veľmi ocenili otvorené hodiny s využitím metódy CLIL v našej základnej a materskej škole. Stali sa súčasťou záverečných prác ďalšieho vzdelávania učiteľov a sú metodickou pomôckou pre všetkých zainteresovaných.

Ešte na záver...

Okrem medzinárodnej spolupráce, do ktorej sa aktívne zapájali všetci učitelia Základnej školy s materskou školou Františka Jozefa Fugu vo Vinnom, sa za odmenu všetci, aj niekoľkokrát, vystriedali podľa svojich zásluh na projektových mobilitách. Podprogram Comenius sa venoval aj individuálnym mobilitám v rámci akcie Ďalšie vzdelávanie pedagogických pracovníkov, na ktorých som sa mala ako učiteľka anglického jazyka tiež možnosť zúčastniť. Sú neopakovateľnou príležitosťou na výmenu skúseností, odborný rast a spoznávanie školských systémov pre pedagógov všetkých úrovní v spoločnej Európe. Práve tie mi poskytovali

prehľad o inovatívnych trendoch v oblasti medzinárodnej

spolupráce, o kreatívnych metódach pri vyučovaní cudzích jazykov, opätovnom nadviazaní nových partnerstiev. a hlavne – dôležité je mať pocit, že v každej krajine je niekto blízky, kto rád pomôže, poradí, na koho sa môžete spoľahnúť.

Comenius nás obohatil všetkých spoločne a zároveň každého individuálne. Naozaj stálo za to zapojiť sa don, lebo teória vedomostí, údajov a fráz sa nedá porovnať s tým, čo vidíme a zažijeme osobne. Vďaka tejto úžasnej myšlienke o

medzinárodnej spolupráci škôl, učiteľov a vzdelávaní v rámci spoločnej Európy sme my všetci videli, zažili

a navzájom sa obohatili.

Mgr. Slávka Pasteláková,
učiteľka anglického jazyka a koordinátorka
medzinárodných projektov, Základná škola

s materskou školou Františka Jozefa Fugu, Vinné

Príbeh náhod a šťastia alebo...?

Všetko sa začalo zhodou náhod a dobrou réžiou šťasteny. Určite pomohlo, že som sa zúčastnila na školení „Projektový manažment“, že som mala ešte ako univerzitný pedagóg dost času a možností získať informácie o Programe celoživotného vzdelávania, že som voľakedy sama bola študentkou v podprograme Erasmus, že ma v roku 2009 zvolili za riaditeľku školy a že som angličtinárka... Toto všetko a možno aj viac (napr. osobný záujem a záľuba v cestovaní) pomohlo Gymnázium Petra Pázmána s VJM v Nových Zámkoch byť úspešným v toľkých akciách podprogramu Comenius.

Keď som nastúpila do školy ako učiteľka, hneď som sa angažovala v projektoch a v decembri 2008 som požiadala o grant na Prípravnú návštevu na Comenius Školské partnerstvá na Malorke. Seminár bol mimoriadne úspešný, našla som veľmi pracovitých partnerov a počas štvordňového „maratónu“ sme napísali žiadosť o dvojročnú spoluprácu. Jednotlivým častiam sme venovali veľa pozornosti a pracovali sme veru aj na úkor voľného času a večerných hodín. Naše úsilie však nebolo márne, projekt schválili. Žiaci a učители sa veľmi tešili, niektorí z nich prvýkrát v živote cestovali lietadlom alebo vôbec do zahraničia. Celkovo sme uskutočnili 28 mobilít žiakov do Španielska, Holandska a Poľska. Po úspešnom ukončení a ročnej nútenej pauze :) sme znova požiadali o projekt a v súčasnosti spolupracujeme s 5 krajinami. :) Vďaka Školským partnerstvám sme sa dozvedeli o Individuálnej mobilite žiakov, ktorú „spustili“

v západných krajinách už pred Slovenskom. Hneď ako prišla príležitosť, podali sme žiadosť, ktorú nám aj schválili, ale partner v poslednej chvíli odstúpil. Nevzdali sme to a vlni sme znova požiadali, tentoraz úspešne – 3 žiacky vycestujú v septembri 2013 na 3 mesiace do Maďarska na bilingválne (nemecké) gymnázium v Pécsi.

Okrem projektov pre žiakov som chcela priniesť do školy aj niečo pre učiteľov. v roku 2009 sa zúčastnili dvaja učители na Ďalšom vzdelávaní pedagogických pracovníkov v Brightone, v roku 2011 a 2012 na Malte. Ako riaditeľka a externá spolupracovníčka metodického centra v Nitre som sa o každej akcii, termínoch a Programe celoživotného vzdelávania vždy zmienila aj pred kolegami na školeniach, niekedy aj možno veľmi horlivo. Pravdepodobne aj vďaka tomu sa zvýšil počet podaných žiadostí v podprograme Comenius z juhu Slovenska. Akcia Hosťovanie Comenius asistenta znamenalo pre nás spojenie záujmov žiakov aj učiteľov. Obidve skupiny mali možnosť spoznať človeka z inej krajiny a byť motivovaní hovoriť cudzím jazykom. Prvého asistenta sme mali z Nemecka, spokojnosť bola obojstranná, dodnes sme s ním viacerí v kontakte. Nasledovala asistentka z Fínska, potom znova z Nemecka a v školskom roku 2013/2014 posilní náš tím Jana zo Španielska. Akcia je mimoriadne úspešná u žiakov, ale aj v kruhu učiteľov.

Ja osobne a všetci moji kolegovia sú podprogramu Comenius veľmi vďační, bez neho by sme sa neboli stali atraktívnou, modernou školou podporujúcou aktívne učenie sa cudzích jazykov. a bez podpory celého učiteľského zboru by sme tiež neboli takí úspešní v jednotlivých akciách. Za tie roky „využívania“ všetkých možných akcií sme nenašli jedinú negatívnu stránku Programu celoživotného vzdelávania – od prihlásenia cez realizáciu, priebežné správy až po záverečnú administráciu či vyúčtovanie – všetko je v porovnaní s naším školstvom veľmi jednoduché a transparentné, a to som ešte nespomenula komunikáciu s Národnou agentúrou Programu celoživotného vzdelávania. :) Pevne veríme, že v budúcnosti budeme mať ešte veľa, veľa príležitostí zúčastniť sa na podobných akciách.

PaedDr. Zuzana Peternai, PhD.
riaditeľka školy, Gymnázium Petra Pázmána
s VJM, Letomostie 3, Nové Zámky

ERASMUS

2007–2013

Erasmus

Erasmus je vlajkovou loďou Európskej únie v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy. Cieľom tohto podprogramu je zvýšiť kvalitu vysokoškolského vzdelávania a posilniť jeho európsky rozmer najmä zvyšujúcim sa počtom mobilit študentov a pracovníkov vysokých škôl. Od roku 2007 je súčasťou Programu celoživotného vzdelávania. v súčasnosti má pridelenú univerzitnú chartu Erasmus takmer 5 000 vysokoškolských inštitúcií v Európe, ktorá ich oprávňuje zapojiť sa do ktorejkoľvek aktivity podprogramu Erasmus. z tohto počtu sa na výmene mobilit študentov a učiteľov aktívne zúčastňuje až 3 200 vysokých škôl.

Podprogram je určený predovšetkým pre študentov, ktorí majú možnosť absolvovať štúdium alebo praktickú stáž v rozsahu od 3 – 12 mesiacov v zahraničí, ale aj pre pracovníkov vysokých škôl/pedagógov a zamestnancov z podnikov spolupracujúcich

s vysokými školami. Podprogram podporuje aj mobilitu študentov a pracovníkov vysokých škôl s ťažkým zdravotným postihnutím alebo špeciálnymi potrebami prostredníctvom špeciálnych grantov (v programovom období 2007 – 2013 udelila národná agentúra 51 grantov pre prijímateľov so špeciálnymi potrebami).

Okrem „klasických“ mobilit umožňuje podprogram aj účasť na iných aktivitách, ako sú Intenzívne programy Erasmus zamerané na odborné témy alebo Erasmus Intenzívne jazykové kurzy venované výučbe menej používaných a vyučovaných jazykov členských štátov. v rámci podprogramu Erasmus je možná aj multilaterálna spolupráca v rôznych oblastiach vysokoškolského vzdelávania v rámci centralizovaných multilaterálnych projektov koordinovaných priamo Bruselom.

Na Slovensku je v súčasnosti aktívne zapojených 33 vysokých škôl, ktoré realizujú mobilitu študentov a pracovníkov vysokých škôl, ale zúčastňujú sa aj na ostatných aktivitách podprogramu.

Okrem všetkých verejných vysokých škôl sú do podprogramu zapojené aj 3 štátne a 10 súkromných vysokých škôl.

Od roku 2007 vycestovalo v rámci podprogramu Erasmus zo Slovenska takmer 18 000 študentov, z toho 14 583 za účelom štúdia a 3 043 na praktickú stáž. Ročne je to viac ako 2 000 Erasmus študentov, ktorí mali možnosť zúčastniť sa na štúdiu alebo praktickej stáži v niektorej európskej krajine participujúcej v Programe celoživotného vzdelávania. Skúsenosti, ktoré v zahraničí získali, podporili u mnohých ich osobný rozvoj a prispeli k obohateniu ich odborných vedomostí a schopností. Priemerná dĺžka realizovanej mobility študenta na štúdium v zahraničí je 5 mesiacov a na praktickej stáži 3 mesiace. Najväčší záujem zo strany študentov je o štúdium v Českej republike, Nemecku, Francúzsku a Španielsku. Okrem toho, že z roka na rok stúpa počet slovenských študentov, stúpa aj počet študentov, ktorí prichádzajú študovať zo zahraničia na slovenské vysoké školy. Najväčší počet študentov prichádza z Poľska, Španielska, Francúzska a Turecka.

Mobilita učiteľov/pracovníkov vysokých škôl v podprograme Erasmus je aktivita, ktorá prispieva k ich profesijným zručnostiam, ako aj k internacionalizácii a modernizácii vysokoškolských inštitúcií prostredníctvom spolupráce medzi inštitúciami. Od roku 2007 podporili vysoké školy finančne viac ako 6 000 pracovníkov vysokých škôl, ktorí sa zúčastnili na mobilite Erasmus. Väčšina z nich boli pedagógovia, ktorí za finančnej podpory Programu celoživotného vzdelávania/ Erasmus vyučovali v zahraničných vysokých školách. Do aktivity Intenzívne programy Erasmus sa zapojilo 16 slovenských vysokých škôl, ktoré koordinovali 37 intenzívnych programov. Prevládali najmä témy z oblasti inžinierskych vied. Zúčastnilo sa na nich viac ako 500 zahraničných študentov a 300 študentov zo slovenských vysokých škôl. v rámci schémy EILC (Intenzívne jazykové kurzy Erasmus) bolo zorganizovaných 38 kurzov slovenského jazyka pre približne 500 zahraničných študentov, rovnaký počet slovenských študentov mal možnosť zúčastniť sa na kurze jazyka a kultúry krajiny, v ktorej absolvovali svoj Erasmus pobyt. Vysoké školy sa zapájajú aj do centralizovaných akcií, ktoré koordinuje Výkonná agentúra v Bruseli. Koordinátormi multilaterálnych projektov sa stali štyri slovenské vysoké školy a do viac ako 50 projektov sa zapojili slovenské vysoké školy ako partneri. Realizácia podprogramu na Slovensku a jeho úspech viedol a stále vedie k napĺňaniu cieľov Bolonského procesu, ako je napríklad systém prideľovania, prenosu a akumulácie kreditov na báze ECTS, skvalitnenie mobilit

študentov a pracovníkov vysokých škôl, zlepšenie európskej spolupráce v zabezpečení kvality či posilnenie európskej dimenzie vytváraním spoločných študijných programov. v neposlednej miere prispel Erasmus aj k internacionalizácii vysokých škôl a k novým spoluprácam v oblasti vysokoškolského vzdelávania. Národná agentúra Programu celoživotného vzdelávania koordinovala v rokoch 2007 – 2013 projekt „Národný tím bolonských expertov“, v rámci ktorého organizovala mnoho aktivít, ktoré tiež prispeli k naplňaniu Bolonského procesu na Slovensku.

Pri pohľade do budúcnosti bude Erasmus opäť stredobodom pozornosti v novom programe Erasmus + (2014 – 2020). Nový program by mal poskytnúť ešte viac príležitostí pre ľudí, ktorí chcú stráviť časť svojho štúdia v zahraničí, či už za účelom štúdia alebo stáže, vyučovania alebo ďalšieho vzdelávania sa.

Dvere do sveta otvorené aj pre študentov so zdravotným postihnutím

Univerzita Komenského dlhodobo programovo motivuje študentov so zdravotným postihnutím o k účasti na medzinárodných mobilitách v rámci zdravotného programu Erasmus. Prostredníctvom Podporného centra a kontaktnej osoby poskytuje v dostatočnom predstihu podrobné informácie o špeciálnom grante, ktorý kompenzuje zvýšené náklady na pobyt z dôvodu zdravotného postihnutia. Pravidelne organizuje informačné stretnutia k tejto problematike, na ktorých sa zúčastňujú aj študenti so zdravotným postihnutím, ktorí už Erasmus pobyt absolvovali. Významným zdrojom motivácie a návodov na riešenie nových situácií pre potenciálnych záujemcov je ich osobná skúsenosť. Perspektívnym Erasmus študentom so zdravotným postihnutím je poskytovaná pomoc pri podávaní žiadosti o špeciálny grant, pri komunikácii s hostiteľskou univerzitou, príprave na zahraničný pobyt, v niektorých prípadoch aj počas študijného pobytu (napr. pre nevidiacich študentov sme opakovanne spracovali študijné texty do prístupnej formy, ak nedokázala hostiteľská univerzita túto službu zabezpečiť).

V rokoch 2010 – 2011 bola Univerzita Komenského partnerom medzinárodného projektu ExchangeAbility, ktorý bol zameraný na mapovanie podmienok štúdia zdravotne postihnutých na vysokých školách v zapojených krajinách a na propagáciu štúdia v zahraničí v rámci mobilného Erasmus programu (<http://exchangeability.eu/>). v rámci tohto projektu vznikli krátke videá prezentujúce pozitívne skúsenosti študentov s ťažkým

zdravotným postihnutím pri štúdiu doma aj v zahraničí. Našu univerzitu zastupovala študentka Lekárskej fakulty, ktorá strávila 1 semester v Paríži (<http://exchangeability.eu/category/occasion-topic/video>).

Systematická práca v tejto oblasti a intenzívna podpora študentov má svoje pozitívne výsledky. Dlhodobým lídrom na Slovensku v počte vysielaných študentov so zdravotným postihnutím na Erasmus pobyt je Univerzita Komenského, pričom vycestovali aj študenti s ťažkým zdravotným postihnutím – nevidiaci s obmedzenou mobilitou. Veríme, že tento trend bude pokračovať, pretože mobilný program Erasmus so špeciálnou finančnou podporou je jedinečnou príležitosťou aj pre tých študentov, ktorých šance sú inak práve z dôvodu zdravotného postihnutia a potreby náročnej podpory dosť limitované.

PaedDr. Elena Mendelová, CSc.,
Centrum podpory študentov so špecifickými potrebami, Univerzita Komenského v Bratislave

Mobilita študenta so zdravotným postihnutím

Volám sa Roman a vždy ma lákalo štúdium v zahraničí. Už počas strednej školy som bol študovať na ročnom výmennom pobyte v USA. O programe Erasmus a jeho možnostiach som sa dozvedel počas bakalárskeho štúdia od okolia a veľa informácií mi poskytla hlavne pani Mendelová, kontaktná osoba pre študentov so špecifickými potrebami pre program Erasmus. Keď som sa rozhodol, kam pôjdem študovať magisterský stupeň, veľmi sa mi zapáčila kognitívna veda. Taká informatika obohatená o psychológiu, neurovedu a všeličo iné. v rámci štúdia bola povinná mobilita v zahraničí na jeden semester. a tak som išiel na Erasmus do Viedne.

Hoci som študoval vo Viedni, študijný program kognitívna veda bol vyučovaný v angličtine, čiže som nemal žiadne jazykové bariéry. Učitelia boli veľmi ústretoví a potrebné študijné materiály mi dávali zväčša v elektronickej forme, čo bolo pre mňa, keďže nevidím, vyhovujúce. Často mi pomáhali spolužiaci, dve spolužiačky mi robili asistenciu. Upravovali potrebné texty a obrázky, aby som rozumel dôležitým veciam.

Každému záujemcovi o Erasmus s hendikepom by som určite odporučil, aby si zistil a vybavil čo najviac vecí dopredu. Aby mal už kontakty na ľudí a potrebné materiály na štúdium. a aby sa

naučil rýchlo orientovať v novom prostredí a počítal so zvýšenými nákladmi. Keďže nevidím, musel som absolvovať hodiny tréningu v teréne, no až tam som zistil, že jedna 150-minútová lekcia stojí 50 eur, čo bolo priveľa. Tak som musel vymýšľať alternatívne postupy. Mojou najväčšou pomocou a oporou boli spolužiaci a kamarát.

Napriek všetkému Erasmus odporúčam každému. navonok zdajúce sa problémy sú akosi daňou za bohaté skúsenosti a zážitky, ktoré počas štúdia v zahraničí nazbierate.

Bc. Roman Koči,
študent Univerzity Komenského v Bratislave

Projekty na STU v Bratislave a ich príbehy

Tieto riadky nie sú len o projektoch, ich príprave, riešení a výsledkoch, ale aj o mojich skúsenostiach a pocitoch. Majú byť povzbudením pre tých, ktorí sa rozhodujú zapojiť do ich realizácie. Každý projekt je jeden príbeh o ľuďoch, čase a rozhodnutiach, má svoj začiatok a koniec. Záleží aj od nás, ako sa skončí. Rozhodnutie si vyžaduje mať nielen svoju víziu, dlhodobý zámer o tom, čo chceme uskutočniť, ale i predstavu o cestách, ktoré môžu viesť k realizácii tejto vízie, a predpoklad prínosu pre vybranú oblasť. Je dôležité odhadnúť svoje možnosti, čas a dostatok odvahy na to, aby nás neodradili administratívne kroky, ktoré s prípravou a realizáciou projektu súvisia, a neodsunuli túto víziu do úzadia. Vyžaduje si to silu a energiu, nadľudské odhodlanie vytvoriť a viesť tím partnerov, ktorí sa stotožnia s víziou a prijímajú ju za svoju. Treba mať tiež nekonečnú trpezlivosť, veľkú dávku tolerancie a entuziazmu, že aj napriek nepredvídaným prekážkam budú stanovené ciele splnené.

Európska komisia stanovila v roku 2010 hlavné iniciatívy v oblasti vedy, výskumu a vzdelávania zamerané na: reformu študijných plánov, vzdelávanie založené na spôsobilostiach, otvorený systém vzdelávania, kvalifikácií a spôsobilostí, mobilitu v súlade s Bolonským procesom, medzinárodnú spoluprácu a odovzdávanie znalostí a skúseností medzi univerzitami. Za jeden z dôležitých nástrojov znižovania nezamestnanosti, najmä mladých ľudí, určila poradenské služby a prípravu poradcov pre , nové špecifické výzvy pôsobenia. Bola to výzva pre medzinárodný tím ôsmich univerzít (CY, DE, EE, ES, HR, PL, SK, UK) podať projekt Programu celoživotného vzdelávania, podprogramu Erasmus, Multilaterálne projekty „Tvorba a implementácia spoločného bakalárskeho študijného programu v európskom kontexte (DICBDPEC)“, ktorý navrhol, aby bola

koordinátorom STU. Projekt riadený Výkonnou agentúrou pre vzdelávanie, a kultúru v Bruseli bol schválený v roku 2010 ako jediný projekt pre Slovenskú republiku v rámci uvedenej výzvy. Cieľom je harmonizácia vysokoškolského vzdelávania v partnerských krajinách, spoločné ECTS, dodatok k Diplomu. Výsledkom je spoločný študijný program „Kariérové poradenstvo a manažment ľudských zdrojov“ (Bc., Mgr.), inovovaný modulový vzdelávací program pre postgraduálne štúdium, terminologický slovník zostavený z jazykov všetkých partnerov a ďalšie dôležité dokumenty potrebné na akreditáciu. Boli dosiahnuté vďaka efektívnej tímovej spolupráci, zmysluplnému dialógu, rešpektovaniu odborných prístupov a vzájomnému porozumeniu. Projekt sa končí v septembri v roku 2013.

V roku 2011 boli priority Programu celoživotného vzdelávania, podprogramu Erasmus, Intenzívne programy zamerané na rozšírenie multilaterálnej a multikulturálnej spolupráce vysokoškolských inštitúcií v Európe, tvorbu spoločných inovačných postupov vo vzdelávaní a odbornej príprave, ich prenos z jednej zúčastnenej krajiny do iných krajín. Nadviazal na to projekt „Multilaterálne vzdelávanie a interdisciplinárny prístup v európskom kontexte (MEIA-EUC)“, koordinátorom je STU a partnermi je šesť univerzít (HU, PL, SI, DE, SK). Realizácia projektu priniesla novú problematiku, interdisciplinárny prístup k riešeniu a rozšírenie spolupráce niekoľkých vedných odborov - technických, humanitných a prírodovedných. Projekt sa končí v roku 2014 a každoročne sa na workshopoch zúčastňuje dvadsaťšesť študentov a desať pedagógov. Za pozitívne považujem to, že študenti (CN, DE, FR, HU, PL, SI, SK) označili za veľký prínos možnosť „konečne zažiť atmosféru komplexného, viacodborového prístupu k riešenej problematike, plánovaniu, navrhovaniu a projektovaniu, ktorý chýba vo výučbe jednotlivých odborov“. v rámci tohto projektu vzniklo silné partnerstvo založené na korektnom prístupe pedagógov a študentov.

Skúsenosti z „druhej strany“, z pozície partnera a nie koordinátora, som získala v rokoch 2007 - 2010 zapojením sa do projektu programu Leonardo da Vinci Transfer inovácií „Únik mozgov - Prílev mozgov“. Koordinátorom bol Spolkový úrad práce v Bonne, partnermi šesť inštitúcií (BG, DE, LU, PL, SK, TR, UK). Vzdelávací modulový program „Kvalifikačné moduly pre poradcov s osobitným dôrazom na pracovnú mobilitu“ mal podporiť prehĺbenie transnárodného poradenstva a medzikultúrne aspekty ako špecifickú dimenziu kariérového poradenstva. Projekt vychádzal z výsledkov troch medzinárodných projektov, jedným z nich bol projekt MODILE-

EUROCARCO. Možnosť spolupracovať na projekte programu Erasmus Siete „Univerzitná sieť pre inovácie v poradenstve (NICE)“ založenom na veľkom partnerstve sa mi naskytla v rokoch 2009 – 2011. Koordinátorom bola Univerzita v Heidelbergu a STU jedným zo štyridsiatich partnerov (EÚ a Turecko). Sieť si kládla za cieľ prispieť k rozvoju kariérového poradenstva a celoživotného vzdelávania. v nadväzujúcom projekte Erasmus Siete II. realizovanom v rokoch 2013 – 2015 je zapojených štyridsaťpäť univerzít vrátane STU.

V čom vidím prínos projektov? v naplnení vízie každého z projektov a vo využití výsledkov vo vzdelávaní s účinkom na skvalitnenie prípravy študentov. v rozšírení medzinárodnej spolupráce univerzít v oblasti výskumu, vzdelávania a transformácie dobrých príkladov a skúseností. v posilnení prestíže STU, čo sa premieta do poctu aktivít na spoločných medzinárodných projektoch. a čo som získala ja? Pociť rovnocennosti, intelektuálnej vyrovnanosti a uspokojenia z toho, že výsledky, ktoré sme dosiahli, majú dobrú medzinárodnú úroveň. Odvahu riešiť aj veľké, komplexnejšie projekty, vytvoriť vhodné a dobre fungujúce partnerstvá a plánovať ďalšie spoločné „príbehy“ projektov. Možnosť spoznávať nové krajiny, ich kultúru a príležitosti prezentovať tú vlastnú.

Ing. arch. Laura Gressnerová, PhD.,
koordinátorka projektov,

Slovenská technická univerzita v Bratislave

Erasmus. Čo nám dal a čo vzal...

Možno trochu odvážny nadpis k programu, ktorý zmenil akademickú komunitu nielen na Žilinskej univerzite, ale aj na celom Slovensku. Od roku 1998 sa krok za krokom stával pojem slova „mobilita“ plnším, jednoznačnejším a prístupnejším. Pre všetkých, ktorí našli odvahu vstúpiť do tej rieky, do ktorej sa nedá vstúpiť dvakrát. Vždy bude iná.

Program, ktorý otvoril ďalšie a celkom iné dvere do sveta vysokoškolského života s celou jeho šírkou, rozmanitosťou a otvorenosťou, ale aj náročnosťou.

Štatistiky sú exaktné, niekedy trochu chladné a neosobné. Číslo tri milióny „celoeurópskych“ erasmových študentov je imponujúce a pritom to všetko začínalo u nás doma oveľa skromnejšie. Spomeňme si, že aj s istou dávkou obáv a skepticizmu, či dokážeme ponúknuť možnosti využiť a stať sa súčasťou moderného európskeho systému vzdelávania.

Na Žilinskej univerzite sme prešli všetkými fázami vývoja a rozvoja programu Erasmus. Univerzita si krok za krokom vybudovala silnú pozíciu v študentských výmenách s neustále rastúcim počtom študentov zúčastňujúcich sa na študijných pobytoch aj praktických stážach. v mobilitách pracovníkov – učiteľov aj administratívy sme najaktívnejší na Slovensku. Viac ako 800 pedagógov, profesorov, docentov aj mladých odborných asistentov prednášalo a viedlo špeciálne semináre na partnerských univerzitách. Otvorenie mobilitných možností pre administratívnych pracovníkov opätovne umožnilo po projektoch programu Tempus obnoviť a v mnohých prípadoch nanovo vytvoriť pracovné kontakty na zahraničných univerzitách.

Erasmus nám umožnil vytvoriť efektívny systém podporujúci starostlivosť o všetkých záujemcov aktívne sa zúčastňujúcich na mobilitách. Je len prirodzené, že vznikla a optimalizovala sa organizácia riadenia, administrovania a hodnotenia.

V súčasnosti je Erasmus akademickej obci dostatočne známy, tak u študentov a pedagogických pracovníkov, ako aj u administratívnych pracovníkov. Významnú úlohu tu zohráva „Erasmus – Informačný deň“, kde majú zájemcovia, predovšetkým z radov študentov a doktorandov, možnosť získať informácie priamo od koordinátorov a administrátorov programu. Základné informácie sú oživené prezentáciami bývalých účastníkov mobilit, ktorí ponúkajú autentické pohľady a vlastné skúsenosti. To, že sa na týchto dňoch na univerzite aktívne podieľa aj náš Erasmus Student Network (ESN), je prirodzené.

Okrem Erasmus mobilít rozšírili spektrum činností aj Erasmus intenzívne programy, organizácia jazykových kurzov slovenčiny – EILC pre prichádzajúcich zahraničných študentov počas šiestich rokov a projekty vytvárania akademických sietí. Iniciátorom a kontraktorm Erasmus centralizovaného projektu bola aj univerzita. Mobility študentov, študijné výmeny aj stáže. Po prvých odvážlivcoch, ktorí odchádzali s prísne pripraveným programom študijných povinností, ktoré museli splniť, sme našli modus, ktorý je atraktívny a komplexný. Erasmus pobyt je nerozlučiteľne spojený s poznávaním novej krajiny, vytváraním silných osobných kontaktov na celoeurópskej úrovni. Je to šanca, ktorej sa už chytilo a ktorú pochopilo takmer tisíc našich študentov, ktorí sa riadili sloganom: „Kto, keď nie my, kedy, keď nie teraz.“

Mobility učiteľov

Mobility učiteľov predstavujú významnú možnosť priamej výmeny pedagogických a vedeckod odborných skúseností. Výrazne vplývajú na úroveň jazykovej vybavenosti, predovšetkým mladších učiteľov, vytvárajú predpoklady na intenzívne pedagogické činnosti, podporujú uplatňovanie projektovo orientovanej výučby a sú výrazným pozitívnym faktorom pri rozvoji kariérneho rastu.

Mobility pracovníkov – školenia

Možnosť mobilít pre pracovníkov využívajú v súčasnosti administratívni pracovníci aj mimo oblasti zahraničných vzťahov a medzinárodnej spolupráce. Zamestnanci majú záujem získať

nové skúsenosti a podnety pre svoju činnosť a získané skúsenosti svedčia o tom, že neformálna diseminácia prinesených a získaných poznatkov sa rýchlo uplatňuje v profesionálnej práci. v našich, ale aj celoslovenských podmienkach je veľmi významná možnosť absolvovania tohto typu mobility v Českej republike a Poľsku, pretože umožňuje zahraničnú mobilitu aj pracovníkom bez aktívnej znalosti neslovanského cudzieho jazyka.

Čo nám teda Erasmus dal?

Na začiatku nám poskytol obdobie zhovievavosti, aby sme mohli spoznať samých seba, uznať a rešpektovali naše obdobie skromnosti, priviedol nás do obdobia cieľavedomosti a otvoril nám cestu do obdobia rovnováhy.

Program Erasmus umožnil vo všetkých svojich etapách a podobách posun od elitárneho výberu k otvoreným možnostiam pre všetkých. Program, ktorý zmenil „elitný klub“ na otvorenú spoločnosť ľudí s vlastnými zahraničnými skúsenosťami. Program, ktorý spojil zamestnancov a študentov, vytvoril pracovné miesta v univerzitnej a fakultnej administratíve a umožnil rozvoj osobností. Program, ktorý nám priniesol generáciu mladých ľudí s aktívnymi skúsenosťami zo zahraničia.

V curriculum vitae dnešných študentov sa opäť objavujú informácie o tom, že časť vedomostí získali na zahraničnej univerzite, inej, ako na ich vlastnej alma mater. Tak, ako to bolo u mnohých osobností našej histórie. Spomeňme len Maťeja Bela, Jána Kollára, Jozefa Murgaša, Aurela Stodolu či Jozefa Maximiliána Petzvala .

Špirála vývoja ponúkla naplnenie túžob a aj snov študentov, učiteľov a administratívnych pracovníkov vyskúšať na vlastnej koži existenciu, síce v novom, slobodne zvolenom, ale aj tak predsa len cudzom prostredí. Načerpať nielen vedomosti, ale získať aj schopnosti, reálne a úspešne pôsobiť mimo natívneho prostredia, vedieť nové prostredie akceptovať, prijímať nové impulzy a pritom zároveň aj toto prostredie meniť a obohacovať.

Čo nám teda Erasmus vzal?

Program nám vzal našu bojazlivosť, často zbytočnú univerzite byť rešpektovanou súčasťou nedôveru vo vlastné sily a zbavil nás prílišného Európskeho vzdelávacieho a výskumného rešpektu z nepoznaného. Vzal nám jednostranný pohľad do vnútra nášho akademického života klamlivé sebauspokojenie a nekreatívnu zotrvačnosť.

Vďaka patrí všetkým tým, ktorí sa akokoľvek mierou podieľali na aktívne žijúcom programe Erasmus. Program Erasmus teda tým, čo nám dal a aj vzal, výrazne pomohol k internacionalizácii univerzity a všetkých jej súčastí, vytvoril predpoklady na dnešnú už úplne prirodzenú, intenzívnu, medzinárodnú spoluprácu a umožnil Žilinskej univerzite byť rešpektovanou súčasťou Európskeho vzdelávacieho a výskumného priestoru.

prof. Ing. Marián Dzimko, PhD.

prorektor a inštitucionálny Erasmus

koordinátor Žilinskej univerzity v Žiline v rokoch 1998 – 2010

člen Národného tímu bolonských expertov

Čo mi dal program Erasmus

Erasmus Rotterdamský povedal: „Celý svet je naša spoločná vlasť a všetci sme jej občania.“ Trvalo mi desať rokov, aby som pochopil, čo tým presne chcel autor povedať a môžem potvrdiť, že to bol vizionár.

Vráťme sa však k môjmu príbehu. Keď som nastúpil na Univerzitu Mateja Bela v Banskej Bystrici, písal sa rok 2008. Spomínam si na to, ako keby to bolo včera. Moja lektorka multimédií využívala zvyšných päť minút seminára na to, aby nás oboznámila, že máme možnosť vycestovať na mobilitu Erasmus do zahraničia. Príležitosť, ktorá zmenila môj postoj k životu.

O pár mesiacov neskôr som sa ocitol na letisku v Krakove. Vonku snežilo, počasie bolo práve také, keď by ste najradšej sedeli doma a popíjali teplý čaj. Pozrel som sa na hodiny, bolo približne 10.00 ráno dňa 2. 1. 2009. Sedel som sám a neistý pred bránou, na ktorej svietil názov destinácie „Oulu, Fínsko“. Mesto, ktoré je vzdialené len niekoľko kilometrov od arktického kruhu. v živote sa musíme a budeme rozhodovať niekoľkokrát, ale každé jedno rozhodnutie bude v súlade so súhrnom našich vnútorných hodnôt, ktoré si vyberieme, aby vládli nášmu životu. Vstúpil som do lietadla. Išiel som na svoj Erasmus! Nasledujúcich šesť

mesiacov bolo neskutočne skutočných. Vtedy som pochopil, že život nie je o dĺžke času, ale o tom, ako intenzívne ten čas využijete. Spomínam si na úžasné hodiny na univerzite, kde nás sedelo 30 študentov z celého sveta, od Francúzska až po Chile. Počas môjho pobytu som sa zúčastnil na troch veľkých projektoch, ktoré organizovala univerzita so súkromnými stockholdermi, ktoré mi dali naozaj veľa skúseností a boli riešené na vysokej úrovni. Od spoznávania celého Fínska, Laplandu, až po susedné krajiny, ako Nórsko alebo Švédsko. Od úžasných momentov na spoločných intrákoch, kde sme chodili spoločne na operu, od sauny až po kúpanie sa v zamrznutých jazerách. Po šiestich mesiacoch som sa cítil, ako keby mi vložil niekto do mysle milión spomienok. Každý Erasmus študent zažíva počas svojej mobility iné/intenzívne/nové obdobie života.

Počas poslednej prednášky som sa rozlúčil s mojím obľúbeným profesorom, ktorý mi poprial všetko dobré a ako posledné povedal: „Človek je bytosť, ktorá hľadá zmysel. Ty si svoj zmysel našiel tu vo Fínsku?“ Áno. Fínsko mi otvorilo myseľ a ukázalo zmysel. a odvtedy sa to všetko začalo. Po návrate na Slovensko som začal žiť svoj život na sto percent. Každé leto som chodieval pracovať do Londýna a Liverpoolu. Založil som dve organizácie, bol som zvolený ako delegát Študentskej rady VŠ. Stal som sa prezidentom jednej z najznámejších organizácií, a to Erasmus Student Network na Slovensku. Začal som podporovať mobilitu mladých.

Absolvoval som svoju Erasmus stáž v Španielsku. Taktiež som sa zúčastnil na mnohých seminároch, konferenciách, mítingoch. Boli mesiace, keď som lietal do Bruselu každý týždeň a, samozrejme, tým som spoznal aj stovky a stovky nových ľudí, priateľov, názorov a hodnôt. Toto tempo mi dáva energiu. a nielen mne, ale aj ľuďom okolo mňa. Pred rokom sme založili spravodajskú organizáciu na podporu Európskej únie na Slovensku. Tento rok bola naša organizácia nominovaná na národného víhercu Európskej ceny Karla Veľkého. a stále ideme ďalej...

Dnes som na letisku v Madride a čakám na svoj let na Slovensko. Po roku sa vraciam. Pochopil som, čo chcel povedať Erasmus Rotterdamský tým, že celý svet je naša spoločná vlasť a všetci sme jej občania. Pretože čím viac ľudí z rozdielnych kútov sveta spoznáte, tým viac si budete svoje hodnoty, a hlavne spoznáte samých seba. Stávate sa „občanom sveta“.

Bc. Miroslav Hajnoš,
absolvent Univerzity Mateja Bela v Banskej
Bystrici, prezident ESN Slovensko v roku 2012

LEONARDO DA VINCI

2007–2013

Leonardo da Vinci

Leonardo da Vinci sa venuje potrebám v oblasti odborného stredoškolského a ďalšieho vzdelávania, ako aj inštitúciám a organizáciám, ktoré takéto vzdelávanie poskytujú a riadia. Cieľom podprogramu je najmä posilnenie príťažlivosti, kvality a výkonnosti systémov odborného vzdelávania a prípravy, zlepšenie transparentnosti, uznávanie kompetencií a kvalifikácií a posilnenie európskeho rozmeru v oblasti odborného vzdelávania a prípravy.

V rokoch 2007 – 2013 prerozdelená Národná agentúra Programu celoživotného vzdelávania v rámci podprogramu Leonardo da Vinci finančné prostriedky na projekty zamerané na skvalitnenie odborného vzdelávania a prípravy na úrovni stredoškolského a ďalšieho odborného vzdelávania a na prípravu žiakov a absolventov stredných a vysokých škôl pre trh práce. Ich zámerom bolo zlepšiť si svoje odborné vedomosti, zručnosti a spôsobilosti, a tým zlepšiť svoju pozíciu na trhu práce, ako aj porovnať systémy odborného vzdelávania a prípravy či kariérneho poradenstva a získať nové nástroje či metódy, ktoré sú prínosom pre národný systém odborného vzdelávania

a prípravy
a kariérneho
poradenstva.

Najväčší počet
projektov Leonardo da
Vinci je zameraných
na medzinárodnú
odbornú mobilitu,
ktorá je určená
predovšetkým pre
žiakov stredných
odborných škôl, ale
tiež aj pre absolventov
stredných a vysokých
škôl, ľudí na trhu

práce a pre odborníkov v odbornom vzdelávaní a príprave. Cieľom týchto mobilit je predovšetkým nadobudnúť nové odborné zručnosti a schopnosti, oboznámiť sa s novými technológiami a technikami práce v príslušných odboroch a profesiách, ale aj získať nové skúsenosti s prácou priamo na pracovisku, no v zahraničnom prostredí, a tým sa adaptovať na trh práce. Mobility odborníkov v odbornom vzdelávaní a príprave sú zase zamerané na výmenu skúseností, spoznávanie

napr. nových metód, prístupov a nástrojov v odbornom vzdelávaní, ale tiež na oboznámenie sa s európskymi politikami a ich implementáciou v krajinách EÚ. Tieto mobility prispievajú nielen k odbornému rozvoju a napredovaniu jednotlivcov, ale taktiež k osobnému rozvoju a zlepšeniu si napr. jazykových a komunikačných schopností. Počas rokov 2007 – 2013 vycestovalo v rámci mobilitných projektov Leonardo da Vinci na odbornú mobilitu do krajín EÚ a EHS či asociovaných krajín viac ako 9 700 slovenských účastníkov, 8 000 z nich boli žiaci stredných odborných škôl z celého Slovenska.

Podprogram Leonardo da Vinci venuje osobitnú pozornosť podpore účasti sektorov, organizácií sociálnych partnerov a podnikov, najmä malých a stredných podnikov, na všetkých akciách podprogramu. Tento zámer sa podporuje predovšetkým prostredníctvom projektov Prenosu inovácií a Partnerstiev Leonardo da Vinci.

Cieľom projektov zameraných na prenos inovácií je predovšetkým prenos a začlenenie inovačného obsahu alebo výsledkov projektov do systémov odbornej prípravy, ako aj využitie výsledkov projektov s multiplikačným vplyvom. Mnohé z týchto projektov sa zaoberali aj európskymi politikami v oblasti odborného vzdelávania a prípravy, ako je napr. kvalita v odbornom vzdelávaní a príprave (EQAVET), Európsky systém prenosu kreditov v odbornom vzdelávaní a príprave (ECVET), alebo implementáciou Európskeho kvalifikačného rámca (EQF) na národnej úrovni. Od roku 2007 sa na Slovensku zrealizovalo a ešte sa realizuje 44 projektov prenosu inovácií, ktoré sú zamerané hlavne na prenos nových vzdelávacích nástrojov a metód na Slovensko, a tým na skvalitnenie ďalšieho odborného vzdelávania a prípravy. Projektmi menšieho rozsahu sú Partnerstvá Leonardo da Vinci, ktorých cieľom je okrem podpory a skvalitnenia odborného vzdelávania a prípravy aj posilnenie a rozšírenie spolupráce medzi rôznymi rezortnými organizáciami, firmami a vzdelávacími organizáciami. Jedným zo zámerov týchto projektov je podpora spolupráce medzi svetom práce a svetom vzdelávania. Od roku 2008 bolo na Slovensku podporených 96 takýchto projektov.

Aktuálnymi témami sa zaoberajú aj multilaterálne projekty tvorby inovácií či siete Leonardo da Vinci, ktoré spravuje Výkonná agentúra v Bruseli. Slovenské inštitúcie boli zapojené do 27 multilaterálnych projektov.

Podprogram Leonardo da Vinci je jedným z mála nástrojov, ktoré podporujú medzinárodnú spoluprácu stredných odborných škôl,

ale aj iných vzdelávacích organizácií a zapájanie sa profesijných organizácií, sociálnych partnerov a podnikov do rozvoja a skvalitňovania odborného vzdelávania a prípravy na Slovensku. Okrem toho taktiež významnou mierou prispievajú k propagácii a informovaniu o európskych politikách v oblasti odborného vzdelávania a prípravy a možnosti ich implementácie na Slovensku. Jedným z mnohých príkladov je aj projekt Národný tím expertov ECVET.

Medzinárodné stáže ako súčasť vízie o úspešnej škole

Náš úspešný príbeh v Programe celoživotného vzdelávania v podprograme Leonardo da Vinci sa začal písať v roku 2007. v tejto oblasti sme začali naplno realizovať zahraničné aktivity a stáže, a tým zároveň naplňovať našu víziu o úspešnej škole. „Život sa nepýta, čo vieš, život rozdáva úlohy.“ Hľadali sme kontakty a cesty, ako dať čo najväčšiemu počtu žiakov možnosť stráviť určitý čas na zahraničnej stáži, a tak im umožniť poznať reálny život a objaviť svoje schopnosti a talent.

Využili sme aj možnosť zapojiť sa do Programu celoživotného vzdelávania v podprograme Leonardo da Vinci a podali sme prihlášku s názvom „Európska reštaurácia – kvalita stravovacích služieb v zjednotenej Európe“. Projekt bol schválený a počas troch turnusov absolvovalo 35 žiakov úspešný začiatok tohto projektu v hoteloch Zlatá Štika Pardubice, Nowy Dwor Rzeszow a v reštauráciách Ahoy a Ali Leptokaria v Grécku. Získali sme prvú kontakty, zvýšila sa motivácia vyučovania cudzích jazykov, ale hlavne prestíž a imidž školy.

V rokoch 2009 – 2010 sme realizovali projekt s názvom „Regionálna kuchyňa v krajinách EÚ“. v 6 turnusoch (Poľsko, Česko, Grécko) sa zúčastnilo na projekte 49 žiakov. Žiaci si doniesli cenné poznatky z regionálnych kuchýň, ktoré obohatili odbornú prax v škole.

V roku 2011 sme sa začali venovať v škole jednej z našich priorít – zdravej výžive – a zároveň sme v rámci podprogramu Leonardo da Vinci realizovali aj projekt „Zdravá a racionálna výživa v krajinách EÚ“. Získali sme cenné skúsenosti a poznatky z oblasti, ktorú využívame vo výchovnovyučovacom procese. Na tomto projekte sa v 4 turnusoch zúčastnilo 29 žiakov. Okrem Grécka a Poľska sme oslovili nového partnera – hotel Horizont v Peci pod Snežkou. Posledným projektom, ktorý realizujeme v období 2013 – 2014, chceme prispieť k zvýšeniu kvality odborného vzdelávania a jeho názov je „Univerzálne kompetencie – trendy modernej gastronómie“. Zúčastní sa na ňom 38 žiakov, ktorí vycestujú na zahraničnú odbornú stáž.

Veľkým prínosom pre našu školu boli realizované

projekty v podprograme LDV. Získali sme obrovské množstvo poznatkov z modernej a regionálnej gastronómie, ale aj trvalých partnerov na spoluprácu. Horizont, Leptokaria a Nowy Dwor sú hotely a zariadenia, ktoré sa stali trvalým domovom našich žiakov. Školské vzdelávacie programy sme upravili tak, aby sa mohli žiaci aj počas šk. roka pravidelne zúčastňovať v 6-týždňových turnusoch na odbornej praxi v týchto zariadeniach. Získané kontakty a skúsenosti nás viedli k zriadeniu prvého úspešného Centra odborného vzdelávania v gastronómii na Slovensku, ktoré navštevujú významní odborníci z gastronómie, a poskytujú poznatky nielen našim žiakom, ale aj žiakom podobných škôl Košického samosprávneho kraja. Zároveň sa zvýšila úroveň vyučovania cudzích jazykov a mnohým žiakom zo znevýhodneného sociálneho prostredia sme dali šancu stráviť istý čas v zahraničí, čo by nebolo bežne možné. Prevažná časť aktivít, ktoré boli realizované v rámci projektov, ale aj ich výsledok, bola odvysielaná v regionálnej TV Mistral, čo malo v konečnom dôsledku obrovský význam na zvýšenie atraktívnosti našej školy a jej imidžu.

Sme radi a vďační Národnej agentúre Programu celoživotného vzdelávania za dôveru a príležitosť realizovať naše úspešné projekty. Spoločne sme pomohli mnohým našim žiakom uplatniť sa na trhu práce doma a v zahraničí a byť úspešnými v živote. Aj keď sa úspešný projekt Leonardo da Vinci končí, náš príbeh pokračuje ďalej v Centre odborného vzdelávania a na odborných stážach, ktoré sa zrodili práve zásluhou realizovaných projektov Leonardo da Vinci. Ďakujeme za všetkých, ktorí sa mohli na tomto projekte zúčastniť a byť pri tom.

Ing. Miroslav Sívý,
riaditeľ, Stredná odborná škola
obchodu a služieb, Školská 4, Michalovce

Krajina zázrakov

V jedno slnečné stredajšie popoludnie v roku 2004 sa v kráľovstve zvanom SOŠA začali diať nevídané veci. Kráľ s kráľovnou poverili guvernantku, aby vystrojila mladých a schopných ľudí a vyslala ich do sveta na skusy. Vraj „... treba čerstvý vietor do plachiet, aby sa kráľovstvo nestratilo v pavučine kniežatstiev a grófstiev, ktorých príbúda ako húb po daždi“. Nezabudli pripomenúť, že „oslík, potras sa“ je práve v oprave a dukáty z pokladnice sa kamsi zakotúľali.

A tak si guvernantka začala lámať hlavu nad tým, z ktorého kráľovstva si požičia dukáty, aby úlohu mohla splniť. Nech sa snažila, ako len chcela, peniaze získať nedokázala. Až raz sa zatúlala do krajiny zvanej Leonardo da Vinci – do krajiny mobility – a nevedela, či sníva alebo bdie! v tejto krajine osvietených boli všetky dukáty určené na to, aby sa mohli ľudia vzdelávať a ziskávať v ďalekých krajinách nové zručnosti a skúsenosti. Guvernantka si pomyslela: „Som Alicia v krajine zázrakov?!“ Ihneď pripravila skupinu 10 mladých ľudí, ktorí odišli ako prvé lastovičky z kráľovstva na skusy do Čiech. Po troch týždňoch „tovarišovania“ sa z nich stali „majstri“ a všetko, čo sa naučili, priniesli do rodného kraja. Keď sa zišiel rok s rokom, guvernantka opäť navštívila krajinu „Leonardo da Vinci“ a za dukáty, ktoré získala, vyslala mladých ľudí do Čiech a Maďarska.

Aj táto cesta bola úspešná a kráľovstvo SOŠA sa prestalo v pavučinovej spleti kniežatstiev a grófstiev strácať. Keď sa zišiel s druhým rokom rok tretí a dukáty sa opäť prikotúľali, odišli na skusy mladí ľudia nielen do Čiech a Maďarska, ale aj do Rakúska. a opäť sa naučili veľa nového a priniesli to späť do rodného kraja. Čas plynul a v kalendári sa objavil rok 2007. Do kráľovstva SOŠA prišiel posol a priniesol zapečatený list. Stálo v ňom, že zvesť o tom, ako vzdelávame mladých ľudí, sa dostala až do Nemecka. a že by bolo pre nich cťou privítať skupinu našich vyslancov a poskytnúť im všetko nové, čo u nich môžu získať.

Po návrate do rodného kráľovstva a po tom, ako sa účastníci podelili o nové informácie s ostatnými mladými ľuďmi, prišiel posol opäť. Oznámil kráľovi a kráľovnej, že po splnení všetkých povinností v kráľovstve môže začať jeden z vyslancov pracovať v Rakúsku. Táto správa oslovila všetkých mladých, pretože otvorila pracovitým a slušným ľuďom dvere do sveta. Tu sa však rozprávkový príbeh nekončí! Práve naopak. Do kráľovstva SOŠA prichádzali noví a noví poslovia. a keďže krajina LDV nestrácala na osvietenosti a všetky dukáty venovala na vzdelanie, mohlo sa aj kráľovstvo SOŠA posúvať stále ďalej a približovať sa ku krajine osvietených. a tak v roku 2010 odišli vyslanci tiež do Anglicka, v roku 2011 do Írska a v roku 2012 do Portugalska. Všetky ostatné krajiny s radosťou vítali našich účastníkov. Zručnosti, ktoré vyslanci počas deviatich rokov získali, odovzdali ostatným mladým obyvateľom kráľovstva SOŠA, a to sa zmenilo na krajinu zázrakov, v ktorej si mladí ľudia plnia svoje sny. a ako to osožilo kráľovstvu? Mladí junáci a devy si priniesli certifikáty s pečatami, ktoré deklarovali, v ktorej krajine získali vedomosti, a tiež zvláštny dokument: Europass, v ktorom boli uvedené všetky získané zručnosti. Keďže ich bolo na rozdávanie, vybrali sa vždy

1-krát za rok pomeriť si sily so susednými kráľovstvami, kde vždy dobre obstáli. Preto neváhali zúčastniť sa aj na medzinárodných turnajoch s Českým kráľovstvom. a sily boli veru vyrovnané!

Ak sa vám zdá, že toto je na jedno malé kráľovstvo priveľa, nenechajte si ujsť pokračovanie príbehu. Poslovia šírili správy o vzdelaní ďalej, a tie sa dostali až do krajiny LDV-TOI. a tak sa kráľovi a kráľovnej splnil sen o tom, že ich kráľovstvo sa nedá prehliadnuť. Guvernantka s kolektívom „osvietených“ zúročila všetky vedomosti získané počas pobytov vo svete a spolu vytvorili materiály na jazykové odborné vzdelávanie, ktoré sa šírili do Čiech, Poľska, Maďarska a Rumunska. Vedomostí bolo stále na rozdávanie, a tak sa kráľovstvo podujalo vytvoriť vzdelávacie materiály aj pre odbornosť, ale to je už iný príbeh, ktorý práve teraz beží!

Ing. Jana Maštrlová,
projektová koordinátorka,
Stredná odborná škola automobilová,
J. Jonáša 5, Bratislava

Leonardo – multidimenzionálny most

Áno, presne tak, pri hľadaní vhodného synonyma, ktoré by čo najlepšie vystihovalo miesto a význam projektov Leonardo da Vinci pre Slovenskú poľnohospodársku univerzitu v Nitre, nachádzame ako absolútne najvhodnejšie slovné spojenie „multidimenzionálny most“ a veríme, že nasledujúce riadky presvedčia o tom všetkých čitateľov.

Súčasný trend internacionalizácie a globalizácie vytvára priestor na formovanie intenzívnych medzinárodných vzťahov, rôznych foriem kooperácie a partnerstiev. Spolupracujeme, spájame, integrujeme, premostujeme v záujme výmeny informácií, transferu poznatkov, tovarov, kapitálu, pracovných síl. Tieto transfery a výmenu zabezpečujú virtuálne mosty a obrazne spájajú kontinenty, podniky, záujmové skupiny a jednotlivcov.

Charakter, ciele, obsahové zameranie a prínosy všetkých typov projektov Leonardo da Vinci riešených na SPU v Nitre sú excelentným príkladom „budovania virtuálnych mostov“ vo viacerých smeroch:

-mosty medzi univerzitou, podnikmi a výskumnými inštitúciami v zahraničí,

-mosty medzi spolupracujúcimi univerzitami navzájom,

-mosty medzi univerzitou, podnikovou sférou a výskumnými ústavmi v domácom prostredí,

-mosty medzi univerzitou a jej absolventmi, -mosty medzi univerzitou a odbornou i laickou verejnosťou,

-most s podprogramom Erasmus.

Naše virtuálne mosty Leonardo nie sú iba krátkodobou, resp. časovo obmedzenou projektovou záležitosťou, ale spolu s našimi partnermi sa snažíme o ich udržateľnosť prostredníctvom výstupov a benefitov, ktoré nám priniesla implementácia projektov. Niekoľko desiatok úspešne riešených projektov hovorí samo za seba. Viacero projektov typu Transfer inovácií prinieslo nové poznatky a skúsenosti pre celoživotné vzdelávanie a skvalitnenie dištančnej formy vzdelávania v špecifických odboroch.

Vďaka projektu Partnerstvo Leonardo da Vinci mali naši experti možnosť získať praktické skúsenosti v podnikoch v zahraničí a spoločne participovať na tvorbe štúdií súvisiacich s hodnotovou vertikálou v agrosektore využiteľných na ďalšie vzdelávanie odborníkov našich poľnohospodárskych a potravinárskych podnikov. a nakoniec najväčší počet projektov bol riešený v kategórii mobilných projektov, či už pre študentov, absolventov alebo odborníkov. Pri každej výzve tešil koordinátorov záujem zo strany potenciálnych účastníkov, ktorý dvoj- až trojnásobne prekračoval možnosti projektov. s pribúdajúcimi projektmi sme získavali projektové zručnosti a zdokonaľovali možnosti šírenia a využitia výsledkov v praxi. v rámci mobilných projektov sme pripravili príručku pre účastníkov mobility, štúdium ktorej je súčasťou jazykovej a kultúrnej prípravy.

Na záver mi dovoľte vrátiť sa k myšlienke budovania mostov. Naši absolventi, ktorí mali možnosť zúčastniť sa na absolventských stážach, prichádzajú na SPU v Nitre počas Dní kariéry a hovoria o svojich pozitívnych skúsenostiach ďalším záujemcom. Rovnako nás navštevujú naši partneri – prijímajúce inštitúcie – a ich zástupcovia prednášajú našim študentom o nárokoch a požiadavkách na nových pracovníkov. Predstavitelia partnerských spoločností z Rakúska, Nemecka, Dánska, Maľty, Talianska, Veľkej Británie a Poľska prichádzajú ako hosťujúci prednášajúci pre účastníkov celoživotného vzdelávania vrátane MBA štúdia a podporujú nás pri predkladaní ďalších projektov a našich projektových aktivitách. Viacerí z nich sa stali našimi partnermi pri zabezpečovaní Erasmus odborných stáží pre univerzitných študentov. v našom Kariérnom a poradenskom centre, ktoré je súčasťou Kancelárie celoživotného vzdelávania pôsobiacej pri SPU v Nitre, je registrovaných niekoľko

partnerských inštitúcií, čím je zabezpečený permanentný a aktívny kontakt v prípade vyžiadanych konzultácií a poradenstva. Potvrdenie v Europasse, prípadne referencie zo strany hosťujúcich inštitúcií, sú nielen formálnym potvrdením stáže, ale aj krokom na ceste k profesionálnemu rastu účastníka mobility.

Vlani, v roku 2012, nás pri príležitosti osláv 60. výročia založenia SPU v Nitre poctili viacerí naši „Leonardo“ projektoví partneri svojou účasťou, čím deklarovali, že mosty sú nielen vybudované, ale naďalej bude na nich aktívny pohyb... a o to nám všetkým vlastne ide.

prof. Dr. Ing. Elena Horská,
prorektorka, Slovenská
poľnohospodárska univerzita v Nitre

GRUNDTVIG

2007–2013

Grundtvig

Podprogram Grundtvig, ktorý je súčasťou komunitárneho Programu celoživotného vzdelávania, sa venuje potrebám v oblasti výučby a učenia sa osôb zapojených do akejkoľvek formy vzdelávania dospelých, ako aj inštitúciám a organizáciám, ktoré takéto vzdelávanie poskytujú alebo podporujú.

Grundtvig si kladie za cieľ podporovať prostredníctvom európskej spolupráce vzdelávacie potreby ľudí, ktorí sa angažujú v ďalšom vzdelávaní – zameriava sa tak na poskytovanie nových vzdelávacích príležitostí dospelým a spája vzdelávané osoby, ich lektorov a vzdelávacie inštitúcie. Tento podprogram je jedným z kľúčových nástrojov rozvoja oblasti vzdelávania dospelých a je dôležitou spojniciou medzi metódami a praxou. v súčasnosti sa kladie veľký dôraz na nevyhnutnú účasť dospelých v celoživotnom vzdelávaní. v niektorých európskych krajinách je celoživotné vzdelávanie neoddeliteľnou súčasťou aktívneho občianskeho života, v ďalších sa samozrejmosťou súčasťou postupne stáva, keďže príležitosti na vzdelávanie dospelých sú dôležité pre na zabezpečovanie ekonomického a sociálneho rastu, ako aj na osobné uspokojenie jednotlivcov. Vzdelávanie dospelých je spojené s podporou lepšej občianskej účasti, lepšieho zdravia a lepšieho pocitu jednotlivcov.

Európska komisia poskytuje prostredníctvom podprogramu Grundtvig nenávratné finančné príspevky (granty) na mobilitu osôb, ktoré pôsobia v oblasti vzdelávania dospelých, a na projektové aktivity inštitúciám, ktoré poskytujú alebo podporujú vzdelávanie dospelých. Podprogram Grundtvig má v súčasnosti 10 aktivít, z toho 3 centralizuje a riadi Výkonná agentúra v Bruseli a 7 je decentralizovaných – riadi ich Národná agentúra Programu celoživotného vzdelávania so sídlom v Bratislave. Počas programového obdobia rokov 2007 – 2009 sa však uskutočňovali len tri decentralizované aktivity – Učiace sa partnerstvá, Prípravné návštevy a Ďalšie vzdelávanie pracovníkov v oblasti vzdelávania dospelých. Od roku 2009 má podprogram Grundtvig štyri ďalšie nové decentralizované aktivity – Dobrovoľnícke projekty pre seniorov, Tvorivé dielne, Asistentúry a Návštevy a výmeny.

Zájem o akciu Grundtvig Partnerstvá je veľký a prevyšuje možnosti poskytované finančnými prostriedkami Európskej únie. Kým v roku 2008 bolo podaných 55 projektových žiadostí, v poslednom roku podávania projektových prihlášok bolo podaných 127 projektových žiadostí.

Veľmi obľúbenou akciou pre individuálnych žiadateľov je akcia Ďalšie vzdelávanie pracovníkov v oblasti vzdelávania dospelých. Počas realizácie Programu celoživotného vzdelávania na Slovensku vycestovalo v rámci tejto akcie 250 vzdelávateľov/lektorov na vzdelávacie aktivity organizované v zapojených krajinách.

Z nových akcií, ktoré sa začali realizovať od roku 2009, bola najatraktívnejšia akcia Tvorivé dielne. v druhom roku realizácie tejto novej akcie sme zaznamenali nárast projektových prihlášok o 333 %. Hoci je podprogram Grundtvig svojím rozpočtom najmenším podprogramom v rámci Programu celoživotného vzdelávania, jeho vývoj je najdynamickejší a sú naň kladené čoraz väčšie požiadavky, a to najmä z hľadiska rozširovania aktivít a cieľových skupín.

Uč sa a ved'

Na začiatku stála otázka celoživotného vzdelávania dospelých, konkrétne lektorov. Myšlienky a diskusie o potrebách lektorov, o špecifikách ich práce a o problémoch, ktoré ich trápia v dnešnej spoločnosti, však neprinášali odpovede. Naopak, kladli nové a nové otázky. Najskôr bolo potrebné nastaviť zrkadlo bežnému slovenskému lektorovi – učiteľovi. Odborný výskum odzrkadlil neveselý obraz. Lektor – učiteľ je často nedocenený, neuznaný, demotivovaný a unavený až natoľko, že stráca zaslúžený pocit hrdosti na svoje poslanie. Potrebuje, aby sa postaral niekto o jeho kontinuálny profesionálny rozvoj. On, rovnako ako jeho riaditeľ či inšpektor, potrebuje na svoje vzdelávanie inovatívne moduly. Všetci v školstve potrebujú nabíjačku, reštart, novú motiváciu, zaslúžia si vyzbrojiť novými zbraňami, nástrojmi a technikami.

Jazyková škola Harmony rýchlo pochopila, že dívať sa na súčasný žalostný obraz lektora – učiteľa nestačí. Vďaka finančnej podpore Programu celoživotného vzdelávania Grundtvig Partnerstvá sa zrodila myšlienka vytvoriť na Slovensku centrum vzdelávania učiteľov a lektorov, ktoré by sa svojou kvalitou a inovatorstvom priblížilo trendom súčasnej modernej Európy. a priatelia Harmony v Anglicku (e Language School Company Limited trading as Pilgrims) a vo Francúzsku (Globe Langue Solutions) zdvihli hodenú rukavicu na vzájomnú spoluprácu a pomoc, vzájomné učenie (sa) v oblasti vzdelávania dospelých, učiteľov – lídrov. Veď spolu, v partnerstve, sa rastie a dozrieva omnoho rýchlejšie a ľahšie.

Všetky tri inštitúcie zúčastnené v partnerstve sú školy zamerané na vzdelávanie dospelých. Ich stretnutia a spolupráca boli od

začiatku veľmi prínosné. Na vzájomných mobilitách si jednotliví účastníci vymieňali skúsenosti, hľadali odpovede na páľčivé otázky súčasného školstva, nachádzali v partneroch, ale najmä v sebe, nové potenciály a rezervy. Odborné prezentácie, inšpirujúce workshopy i spoločne strávený voľný čas začínal pomaly prinášať očakávané ovocie – odpovede na otázky o potrebách lektorov – učiteľov.

V septembri 2012 sa slávnostne začala činnosť Centier inovácií v Anglicku, Francúzsku a na Slovensku. Stalo sa tak práve v Trnave a dôležitosť chvíle umocnila i „svadba“ troch riaditeľov centier, pri ktorej sa zaviazali k spolupráci a vzájomnej pomoci. Čo vznikne z tohto manželstva, o ňučasť v ktorom sa uchádzajú aj ďalšie európske štáty? Odpoveď je jasná. Na svet prichádzajú deti: inovácie, vylepšenia, zmeny.

Medzi najdôležitejšie a najnaliehavejšie z nich patria zmeny presvedčení lektorov – učiteľov, ktoré majú sami o sebe. Naše slovenské i zahraničné Centrá inovácií už usilovne pracujú. Ponúkajú odborné workshopy, vzdelávacie programy a kurzy pre dospelých. LaL na Slovensku vzdeláva lektorov – učiteľov v programoch akreditovaných Ministerstvom školstva SR, lektorov jazykového vzdelávania a ich manažérov formou odborných jazykových workshopov, organizovaním konferencií a diskusných fór, ako aj exkluzívnym programom „Adult Company“, ktorý spája v sebe sériu 7 + 3 workshopov, ktoré na seba nadväzujú v metodickom rade tak, aby rozvinuli potenciál organizácie v ľudských zdrojoch, osvojili si firemnú filozofiu, zdieľali spoločné hodnoty s presahom do každodennej praxe a prípravou na plnenie i tých najnáročnejších cieľov. Prví z absolventov už získali balík nových vedomostí a skúseností a tiež potrebných kreditov.

Odborné a osobnostné vzdelávanie lektorov a manažérov v jazykovom vzdelávaní má obrovský vplyv na celú spoločnosť. Zameranie sa, starostlivosť, vzdelávanie a podpora lektora – učiteľa je rovnako dôležité ako starostlivosť o materskú rastlinu, od ktorej očakávame zdravé plody. Učitelia cez vzdelávanie detí aj dospelých priamo ovplyvňujú našu budúcnosť. Je preto úžasné, že sa naša spoločnosť vďaka takým programom, akým je Program celoživotného vzdelávania, podprogram Grundtvig, začína meniť na múdreho záhradníka.

PaedDr. Jana Chynoradská,
koordinátorka projektu, Harmony – Tvoja cesta
poznania, s. r. o., Trnava

Nauč sa remeslo

V dňoch 27. 6. – 7. 7. 2011 sme sa stretli všetci v Gerlachove vo Vysokých Tatrách. Dvadsať učiaci sa dospeli v Tvorivej dielni pod názvom „Nauč sa remeslo“, ktorá bola finančne podporená z Programu celoživotného vzdelávania. Keď sa nám zdalo, že nás je málo, pribudla Terchovská muzika, zopár hostí z hotela, priatelia z blízkeho Domova sociálnych služieb v Batizovciach a rodinní príslušníci majiteľov hotela. Šesť Poliakov – seniorov, šesť Cechov, z toho štyria s mentálnym postihnutím s dvomi opatrovateľkami, šesť Maďarov, z ktorých boli dvaja účastníci mentálne postihnutí a dvaja účastníci z Rakúska.

Desať dní je dlhý čas, hlavne vtedy, keď nevíete, ako to dopadne. Keď sa stretnú ľudia, ktorí sa predtým nevideli a vy sa bojíte, či im dokážete pripraviť program, ktorý ich zaujme. Našťastie, všetko dobre dopadlo. Celých desať dní pršalo, takže nikto nemal zajačie úmysly a neubízkol na vysokohorskú túru. Spočiatku sa spoznávali, ale vďaka úvodnému večeru a vlastne aj všetkým ostatným večerom sa z nich stali priatelia. Splnil sa cieľ Tvorivej dielne: uciaci sa dospeli dostali základy vo výučbe točenia na hrnčiarskom kruhu, učili sa robiť výrobky z hliny pomocou foriem, farbiť keramikou glazúrami, naučili sa robiť krásne kraslice a veľmi ich bavila servítková technika. z pôvodne povinného dopoludnia sa stali po dobrom obede aj dobrovoľné popoludnia v tvorbe. Objavili sa ozajstné talenty. Maďarka Agnes, ktorá urobila kraslice pre celú školu, Poliáci, spočiatku „nie vo vlastnej koži“ ožili pri servítkovej technike, keď najčastejšie zdobeným predmetom boli fľaše, majsterka vo vytváraní výrobkov z hliny Ingrid z Viedne, Radek sa zasa ani nepohol od hrnčiarskeho kruhu, kde bolo stále plno. Keď sme minuli pri servítkovej technike všetok materiál, začali sme sa obzerať po krásnom pieskovcovom obklade majiteľa hotela. v honbe po vytváraní diel sa k nám pridali aj chovanci Domova sociálnych služieb v Batizovciach, ktorí sa tiež každodenne striedali vo výučbe.

Po desiatich dňoch vznikla rozsiahla zbierka všetkých vytvorených diel z keramiky, kraslíc, servítkovej techniky. Naši kamaráti síce ani raz nevideli náš najvyšší končiar, lebo Gerlach bol neustále v mrakoch a pre hroznú hmlu nevideli ani Štrbské pleso. Zato si však našli priateľov, objavili ďalší rozmer „aktívnej dovolenky“, zistili, že, ajhľa, veď aj ten mentálne postihnutý človek je človek a nie je nič prirodzenejšie, ako mu pomôcť. Posledný večer bol slávnostný. Všetci dostali darčeky a diplomy. Nie za odvalu, že to prežili, ale za to, čo dokázali. Sami pre seba aj pre ostatných.

Vždy budeme spomínať na Tvorivú dielnu ako na super akciu, ktorá nás nakopla do ďalších projektov so zdravotne

znevýchodenými ľuďmi. Zanechala v nás spomienky na Erzsebeth, Eszther, Agnes, Krisztinu, Ingrid, Kvetku, Martina. v nasledujúcich rokoch sme spoznali ďalších

obetavých ľudí aj ich chovancov. O tom je už však

INTEGRA finančne podporený z Programu celoživotného vzdelávania/podprogram Grundtvig, akcia Učiace sa partnerstvá.

Lubica Kuzmová
Tradičné ľudové umelecké
remeslá, o. z., Leopoldov

Grundtvig ma naučil tvoriť e-learning a zoznámil ma s Maltou

Pri surfovaní po internete som pred pár rokmi narazila na katalóg Tvorivých dielní EÚ Programu celoživotného vzdelávania (ďalej Program), podprogram Grundtvig, s množstvom zaujímavých podujatí vhodných aj pre moju práve vyštudovanú dcéru hľadajúcu prácu. Myšlienka ju nadchla a vďaka grantu sa dostala na akciu v Španielsku, kde spoznala nový kraj, mnoho nových ľudí, a najmä si precvičila angličtinu a španielčinu, čo sa jej neskôr v praxi veľmi zišlo.

Po tomto úspechu som sa začala zaujímať o Grundtvig aj ja sama. Nebudem tajiť – rada cestujem a spoznávam svet. Náhodou som však namiesto katalógu Tvorivých dielní otvorila katalóg tzv. Štruktúrovaných vzdelávacích kurzov. Prebehla som zrakom zoznam krajín, ktoré ich ponúkali. Priam magicky ma priťahovala Malta, jedna z mála európskych krajín, ktorú som si nedokázala ani predstaviť! Rovnako som si nevedela predstaviť, čo je vlastne eLearning a čo všetko sa za týmto termínom pre učiteľa skrýva (ak neberiem do úvahy on-line kurzyesty, ktoré som si vyskúšala pre zábavu ako hosť). a práve takýto kurz pre úplných začiatčníkov, ako som bola ja, tu ponúkali: „Introducing eLearning and Creation of Educational Content“. a veru by sa mi zišiel, lebo eLearning je jednou z priorit výzvy na nové projekty KEGA až do roku 2013. Keby som v roku 2012 absolvovala kurz na Malte, mohla by som sa uchádzať o projekt KEGA na eLearningový kurz! To bola výzva a ja som sa pustila do boja. Prihláška na akciu Ďalšie vzdelávanie pracovníkov vo vzdelávaní dospelých podprogramu Grundtvig bola veľmi rýchlo vyplnená a keď som dostala kladnú odpoveď – zmluvu číslo 12430 0053 – moja radosť bola obrovská! Tesne pred cestou ma však začali nahŕňať pochybnosti, či to zvládnem a neurobím si hanbu. Som predsa len bežný počítačový používateľ – samouk vyššej vekovej kategórie... ... boli úplne zbytočné! Na moje veľké

prekvapenie sme sa ráno 14. mája 2012 v meste Hamrun v učebni spoločnosti acrosslimits zišli (slovom a písmom) dvaja frekventanti! Mojm „spoluziakom“ bol podstatne mladší španielsky stredoškolský učiteľ matematiky. Mimochodom, vedeli ste, že EÚ siaha až na africký kontinent? Odtiaľ, z Ceuty, pochádzal aj Pedro, prekvapivo porovnateľne IKT zdatný ako ja. a keby aj nie, pri tak malom počte mal kurz charakter individuálnej výučby – každý sme postupovali vo svojom počítači podľa pokynov veľmi vlúdnych a skúsených učiteliek Angele (sama riaditeľka spoločnosti) alebo Annalise stojacích pred elektronickou tabulou a ak niekto zaváhal, pribehli mu na pomoc a pokračovalo sa až po vyriešení problému. Takto sme hravo zvládli nabitý päťdňový program. Lekcie boli pripravené na Moodle platforme spoločnosti acrosslimits, ktorú sme si vyskúšali v pozícii študenta i učiteľa „hrajúceho sa na svojom piesočku“ – na „teacher’s playground“ sme si postupne budovali svoj prvý eLearningový kurz – s teoretickou časťou z textu, obrazového materiálu, videí, s odkazmi na súvisiace linky, ale aj s praktickou časťou s úlohami vrátane e-kvízov, súťaží a záverečného testu s automatickým vyhodnotením odpovedí. Môj vskutku panenský eLearningový kurz niesol názov Rocks of Malta (Horniny Malty) hodný učiteľky geológie a bola som naň a na seba patrične hrdá (a veľmi sklamaná, keď po roku kurz pri čistení platformy pred novou sezónou zmazali!).

Ešte nejaký čas po návrate domov som sa ním mohla kochať a v rámci tréningu získaných zručností ho vylepšovať, lebo prístup na Moodle nám nechali otvorený celý jeden rok a na požiadanie sme si ho mohli aj zdarma predĺžiť. Toto som veľmi ocenila pri už fundovanej príprave spomínaného projektu KEGA a momentálne čakám, ako dopadne jeho hodnotenie, či bude možná jeho realizácia, čo mala byť hlavná forma disseminácie výsledkov grantu Grundtvig. Ak by sa to podarilo, bola by to už len čerešnička na torte, lebo za úspech a výhru považujem celý svoj pobyt na Malte, ktorý rozšíril aj moje vedomosti o Európe. Ostrovná krajina, ktorú za hodinku – dve prejdete taxíkom od jedného konca po druhý, ma veľmi prekvapila, najviac asi jazykom domácich s nevysloviteľným zoskupením spoluhlások v názvoch miest, ktorý je vraj najbližší libanonskému jazyku. Niečo také v Európe? a to sa na Maltu chodí na kurzy angličtiny, medzi sebou ju však nepoužívajú! Celkom inak vnímate mohutnosť známych opevnení la Valetty a ďalších miest, keď stojíte pred nimi, ale ešte viac ma ohúrili mystické megalitické chrámové komplexy, ako napríklad Hagar Qim. Boli postavené už v 4. tisícročí pred n. l., niektoré ešte skôr. Kolkí z vás však už o

týchto archeologických pokladoch počuli? Ja som ich spoznala vďaka poldennej exkurzii, pri ktorej sme navštívili aj také nádherné miesta, ako je Modrá jaskyňa „Blue Grotto“ – obrovské skalné dvojokno s abraznou jaskyňou vytvorené na morskom pobreží vlnobitím, mesto Rabat s rozsiahlymi katakombami, kde sa v jaskyni pod kostolom ukrýval sv. Pavol, krásnu katedrálu v meste Mosta s najväčšou kupolou bez podpory na svete či scénickú rybársku dedinku Marsaxlokk s typickými pestrými loďkami. Na kúpanie sa na pekných plážach v blízkosti nášho hotela bolo ešte skoro – hoci ja som sa už potila v letných tričkách, domáci ešte nosili zimné čizmy a plášte a sťažovali sa na chladnú jar. Počasie bolo však asi jediné, čo organizátorke kurzu Kerry nevyšlo, všetko ostatné bolo perfektné. Spoločnosť acrosslimits žije z projektov a ich realizáciu zvláda profesionálne! Zostávam s nimi v kontakte a verím, že mi budú veľkou oporou pri uplatňovaní získaných IKT zručností a diseminácii získaných poznatkov. Ak by Program v jeho pripravovanej novej forme naďalej podporoval účasť na kurzoch, rozhodne sa budem uchádzať o grant na „advanced course“ z dielne tejto spoločnosti. Zúročím ho vo svojej učiteľskej profesii s cieľom modernizácie a atraktívnenia štúdia pre mladú generáciu, ale v súlade s cieľom akcie aj na vzdelávanie širokej verejnosti, ktoré súčasné IKT prostriedky umožňujú.

Doc. RNDr. Renáta Adamcová, PhD.,
vedúca katedry inžinierskej geológie,
Univerzita Komenského
v Bratislave

Prierezový podprogram – Študijné návštevy

V Programe celoživotného vzdelávania sa okrem sektorovo špecializovaných podprogramov nachádzal aj Prierezový podprogram, ktorý bol zameraný na všetky cieľové skupiny vzdelávacieho systému od predprimárnej úrovne cez terciárnu až po vzdelávanie dospelých. Cieľom Prierezového podprogramu bola podpora celoeurópskej spolupráce a zvyšovania kvality vzdelávacích systémov na všetkých stupňoch.

Najpopulárnejšou aktivitou v rámci Prierezového podprogramu boli tzv. študijné návštevy, ktoré mali podobu 3- až 5-dnových intenzívnych pracovných stretnutí odborníkov disponujúcich rozhodovacími právomocami, ktorí sa zaoberali konkrétnymi témami spoločného záujmu z oblasti všeobecného či odborného vzdelávania. Slovné spojenie „each one teach one“ stručne, ale výstižne definuje filozofiu študijných návštev. Účastníci mali počas študijných návštev možnosť osobne stretnúť svojich

kolegov/partnerov zo zahraničia; oboznamovať sa so vzdelávacími systémami v iných krajinách a porovnávať ich; diskutovať na danú tému a navštíviť množstvo relevantných inštitúcií, organizácií či podnikov, ktoré sa danej problematike venujú, a vo svojej krajine ju úspešne riešia; vzájomne sa inšpirovať inovatívnymi postupmi a príkladmi dobrej praxe a vďaka nim nachádzať vhodné prístupy k riešeniam problémov vo svojich krajinách; nadväzovať užitočné kontakty a prehlbovať medzinárodnú spoluprácu v oblasti vzdelávania aj prostredníctvom následne vytváraných partnerstiev a projektov a v neposlednom rade rozširovať svoje kultúrne obzory.

Účastníci zo Slovenska boli prevažne z radov riadiacich a pedagogických pracovníkov vzdelávacích inštitúcií; reprezentantov miestnych, regionálnych a národných autorít; výskumných pracovníkov; zástupcov odborových organizácií či obchodných komôr; pracovníkov úradov práce, metodicko-pedagogických centier a poradenských centier, ako aj majiteľov či manažérov malých a stredných podnikov. Najfrekventovanejšie témy, o ktoré účastníci zo Slovenska prejavovali záujem, boli získavanie kľúčových kompetencií; podpora spolupráce medzi svetom práce a svetom vzdelávania; rozvoj stratégií celoživotného vzdelávania a podpora vzdelávania učiteľov a škôliteľov.

Naši odborníci sa do Prierezového podprogramu nezapájali len prostredníctvom individuálnej účasti, ale aj organizovaním študijných návštev priamo na Slovensku. Organizátorov reprezentuje pestrá vzorka inštitúcií od Krajského školského úradu v Bratislave, ktorý v roku 2010 organizoval študijnú návštevu zameranú na problematiku vzdelávania detí so špeciálnymi potrebami „System of education of children with special needs in Slovakia“, cez Štátny pedagogický ústav, ktorý v roku 2011 organizoval študijnú návštevu „Creativity and curriculum“, až po Agentúru pre rozvoj Gemera, ktorá v rokoch 2012 a 2013 organizovala študijné návštevy zamerané na vzdelávanie sociálne znevýhodnených skupín „Work and education of socially excluded groups in small cities nad rural areas“ a „Education of marginalised and socially excluded groups in small cities and rural areas“. v príprave ešte zostávajú dve študijné návštevy, ktoré by v roku 2014 mala organizovať Dopravná akadémia v Žiline na tému „New methods in teaching vocational subjects“ a mimovládna organizácia Ternipe s témou „Piloting a model of after-school centre with Roma children in Slovakia“.

Kurikulum a tvorivosť

Štátny pedagogický ústav v Bratislave realizoval v dňoch 17. 5. – 19. 5. 2011 študijnú návštevu pre zahraničných účastníkov pod názvom Kurikulum a tvorivosť. Takýto druh návštevy sme organizovali prvýkrát. Získavali sme skúsenosti, inšpirovali sme sa a radili, najmä s našou národnou agentúrou. Korešpondovali sme s prihlásenými účastníkmi a dostali sme nápad, ktorý sa ukázal ako veľmi obohacujúci. Vytvorili sme bulletin o účastníkoch, ku ktorému nám poslali účastníci formálne i neformálne podklady a fotografie. To isté sme

urobili aj my, tri organizátorky. Tak sme sa navzájom spoznali ešte pred stretnutím a podľa fotografií sme vedeli, kto je kto, čo robí a čo je jeho životným motívom. Účastníci boli veľmi otvorení a zdieľali s nami aj svoje súkromie. To spôsobilo, že keď sa na študijnej návšteve zúčastnilo štrnásť účastníkov z rôznych oblastí riadenia školstva a typov škôl z Belgicka, Fínska, Chorvátska, Nemecka, Slovinska, Španielska, Švédska, Talianska, Turecka a Veľkej Británie, mali sme pocit, že ich už trochu poznáme. Vzhľadom na to, že sme boli spolu len tri dni a chceli sme, aby mali o našom vzdelávaní a uskutočňovaných inováciách ucelený obraz a zároveň, aby aj účastníci mohli prezentovať svoje skúsenosti, mali sme veľmi naplnený program.

Súčasťou programu bola výmena skúseností v oblasti tvorby kurikulárnych dokumentov a implementácie inováčných edukačných metód rozvíjajúcich tvorivosť žiakov. V prvý deň sme oficiálne začali program na pôde Štátneho pedagogického ústavu v Bratislave. Účastníkom sme predstavili náplň nášho ústavu, najbližších spolupracujúcich kolegov a, samozrejme, podrobný program na najbližšie tri dni. Potom sme pokračovali prezentáciami jednotlivých účastníkov, ktorí predstavovali svoje inštitúcie a rozprávali o zaujímavých edukačných projektoch realizovaných v ich krajine. „Vydiskutovaný“ deň sme ukončili neformálne v centre Bratislavy, kde sme pre zahraničných účastníkov načreli najskôr do pamiatok histórie Bratislavy a potom sme vyskúšali súčasné kulinárske umenie pri spoločnej večeri. Ďalší deň pokračoval náš program už v priestoroch Základnej školy na Bajkalskej ulici, kde sme chceli priblížiť účastníkom tvorivé prvky v praxi vyučovacieho procesu. Videli sme prezentáciu žiackych projektov tamojšej školy, zúčastnili sme sa na vyučovacích hodinách, účastníci mali možnosť diskutovať s vedením školy a pýtať sa na veci, ktoré ich zaujímali. Popoludňajší program sme tiež venovali vzdelávaniu, ale trochu iného druhu – hosťom sme totiž zabezpečili odborné informácie

o významnej histórii Slovenska priamo na mieste konania – na hrade Devín, kam sme sa dopravili loďou. Boli prekvapení a potešení zároveň, niektorí ani netušili, že cez Bratislavu plávajú lode. Posledný deň sme dali každému z účastníkov možnosť cítiť sa dôležitým – predstavili sme ich na pôde Primaciálneho paláca samotnému primátorovi Bratislavy. Pán primátor Ftáčnik porozprával hosťom jednak o histórii mesta a tiež o situácii v slovenskom školstve. Participanti dostali aj priestor na otázky a ocenili vynikajúcu orientáciu primátora v oblasti vzdelávania. Po tomto slávnostnejšom akte sme v zasadacej miestnosti Primaciálneho paláca už pokračovali odbornejšie – prezentáciami dobrých praktík zahraničných participantov a tiež zástupcov relevantných inštitúcií pôsobiacich v oblasti vzdelávania na Slovensku. Na záver sme všetkým zúčastneným na študijnej návšteve odovzdali certifikáty a vzájomne sme si sľúbili, že budeme aj naďalej spolupracovať, vymieňať si odborné informácie a skúsenosti, ale aj udržiavať obyčajný priateľský kontakt. Nasledoval už len „zlatý klinec“ študijnej návštevy – spoločný kulinársky zážitok vo forme obeda na terase jednej z reštaurácií historického centra Bratislavy. Študijná návšteva bola po odbornej, ale aj ľudskej stránke veľmi obohacujúca pre obe strany, t. j. aj pre nás, aj pre zahraničných účastníkov, pretože sa stretli ľudia s rovnakým záujmami a pohľadom na svet vzdelávania a detí.

PhDr. Ľubica Bizíková, PhDr. Ľubica Bagalová, PhD.,
PhDr. Zuzana Fatulová, PhD.,

Štátny pedagogický ústav Bratislava

Účasť na študijnej návšteve vo Fínsku

Pri príležitosti ukončenia Programu celoživotného vzdelávania som bola veľmi poctená tým, že ma Národná agentúra Programu celoživotného vzdelávania oslovila, aby som napísala príspevok do publikácie. Samotný názov publikácie zahŕňa v sebe zážitok z príbehu, ktorý mi umožnil spoznať, naučiť sa niečo nové, stretnúť nových ľudí, získať inšpiráciu a obohatiť svoje poznanie o nové vedomosti. V priebehu programového obdobia 2007 – 2013 som sa v rámci Programu celoživotného vzdelávania zúčastnila na dvoch študijných návštevách v krajinách, ktoré som nemala predtým možnosť ešte navštíviť. Boli to Litva (2009) a Fínsko (2012).

Vo svojom príspevku by som sa viac zamerala na krajinu tisícich jazier. Po prvýkrát som mala možnosť takmer dennodenne načúvať „hatlaninového jazyku“ a zvláštnym menám, ktoré preslávili aj šikovní fínski hokejisti, ktorí nám v posledných

rokoch často vyrábali vrásky na tvári. Úžasné bolo, že som nemala problém s nikým sa porozumieť po anglicky, či už to bol náhodný okoloidúci na ulici alebo párik starších ľudí. Každopádne, pracovným jazykom študijnej návštevy bola angličtina. v úvode nás oboznámili s pestrou multikultúrnosťou hlavného mesta Helsinky, ktoré má z celej krajiny najviac prisťahovalcov. Podľa niektorých zdrojov sa uvádza, že vo Fínsku žije viac ako 120 národností. v malej miere sú to Slováci a Česi, pričom nie každý z nich ovláda fínsky jazyk, avšak vystačia si aj s angličtinou. Pristáhovalci v krajine, ktorí sa uchádzajú o občianstvo a do Fínska emigrovali, sú najčastejšie z Ruska, Estónska, Švédska, prípadne Poľska a Srbska. Je tu však aj mnoho Somáľčanov, Iračanov, Turkov a Nemcov. Prechádzka po hlavnom meste v prostredí škôl a rôznych vzdelávacích inštitúcií sama napovedala, že je tu mnoho prisťahovalcov z Afriky, ale napríklad aj z Číny. Za jeden z dôvodov atraktivity Fínska u prisťahovalcov sa považuje vyššia životná úroveň a platy.

Hlavným organizátorom študijnej návštevy pod názvom „Lepšie vzdelávanie a kvalita života prostredníctvom celoživotného poradenstva“ bola Helsinská univerzita – University of Helsinki, Palmenia Centre for Continuing Education. Univerzita v Helsinkách je bilingválna (fínsky a švédsky jazyk), ale vyučovanie prebieha aj v anglickom jazyku. Má 11 fakúlt a asi 35 000 študentov z celého sveta. v rebríčku sa radí medzi jednu z najlepších svetových univerzít. Faktom je, že fínsky vzdelávací systém je považovaný za jeden z najlepších v Európe. v tomto kontexte bolo veľmi obohacujúce pozorovať jeho silné a slabé stránky, čo nám bolo umožnené predovšetkým pri návštevách jednotlivých vzdelávacích inštitúcií od predškolskej prípravy až po inštitúcie, ktoré sa zaoberajú vzdelávaním a starostlivosťou o starších ľudí. Nesmierne veľký dôraz sa kladie na to, aby bola v celej krajine poskytovaná rovnaká kvalita vzdelávania, čomu nasvedčuje aj výkonnosť, efektívnosť a transparentnosť vzdelávacieho systému vo Fínsku. Veľmi prínosné boli tematické stretnutia s odborníkmi z oblasti vzdelávania a služieb zamestnanosti, ako aj kvalifikovanými poradcami. Vo Fínsku je bežným javom to, že každá škola má k dispozícii pre svojich študentov kvalifikovaných odborných poradcov, ktorí ich aj prostredníctvom individuálneho študijného plánu usmerňujú v ďalšom kariérnom raste. Táto skutočnosť nie je ani zďaleka bežnou praxou v niektorých ďalších členských krajinách EÚ, na čom sme sa ako účastníci zhodli, a to sme boli naozaj v pestrom zložení – Portugalsko, Írsko, Francúzsko, Španielsko, Taliansko, Česká republika, Slovensko, Chorvátsko, Rakúsko a Grécko.

Po diskusiách sme mali možnosť vidieť, ako odborní poradcovia vo fínskych školách intenzívne pracujú v úzkom prepojení s triednymi učiteľmi, učiteľmi jednotlivých predmetov, kolegami z iných škôl a ďalšími

A čo dodať na záver? Pred odchodom som si nebola istá, či študijná návšteva splní to, čo som od nej očakávala, ale pestrosť programu, prístup organizátorov a celkové zabezpečenie študijnej návštevy ma dostali. Zo získaných poznatkov ťažím vo svojej práci dodnes. a na čo by som nemala zabudnúť? Na mojich kolegov zo študijnej návštevy, s ktorými sme vytvorili veľmi priateľský tím a ja im za to ďakujem! Veľká vďaka patrí aj Národnej agentúre Programu celoživotného vzdelávania a zodpovedným pracovníckam, ktoré mi svojimi radami vždy pomohli.

PhDr. Lucia Auxtová,
štátny radca, Ministerstvo školstva,
vedy, výskumu a športu
Slovenskej republiky Bratislava

Tabuľky

Zapojenie slovenských škôl podľa regiónov - Comenius Školské partnerstvá - multilaterálne

Kraje	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	spolu
BA	31	10	13	8	12	16	10	100
TT	7	7	2	8	4	6	9	43
NR	19	11	10	16	9	14	12	91
TN	15	5	9	7	12	7	10	65
ZA	17	12	8	8	14	13	17	89
BB	19	6	8	11	10	10	5	69
PO	29	8	14	11	10	17	14	103
KE	32	11	12	10	14	12	14	105
								665

Mobilita študentov a pracovníkov vysokých škôl v rokoch 2007 - 2013

Akademický rok	Mobilita študentov – štúdium	Mobilita študentov – stáž	Mobilita pracovníkov – VŠ výučba	Mobilita pracovníkov VŠ - školenia
2007/2008	1454	245	495	100
2008/2009	1703	317	563	120
2009/2010	1798	353	635	146
2010/2011	2052	406	716	160
2011/2012	2169	516	771	202
2012/2013	2486	561	939	262
2013/2014	2921	645	1068	372
SPOLU	14583	3043	5187	1362

Údaje za šk. rok 2012/13 - priebežné správy (marec 2013)

Údaje za šk. rok 2013/14 - plánovaný počet v prihláške na akad. rok 2013/14

Počty mobilit

Počty mobilit	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2007-2013
IVT	1176	954	1186	885	1000	1411	1486	8098
PLM	82	79	56	63	106	106	215	707
PRO	149	183	222	187	49	133	69	992
SPOLU	1407	1216	1464	1135	1155	1650	1770	9797

Želáme Vám veľa úspechov v novom programe a na záver pripájame básnický, ktoré vytvorili Erasmus koordinátori vysokých škôl v rámci teambuildingu na Informačnom seminári pre Erasmus koordinátorov v Martine :). Erasmus tím

1.

Študenti a kolegovia

elánom partnerstvo tvoria,

V Erasmuse skúsenosť získavajú,

študentom učitelia kredity zapisujú.

Granty sú samé prekvapenia,

realita je niekedy však iná.

Ale je to skúsenosť,

mobilita dáva samostatnosť.

Kariérny rast je istý

a s jazykmi to len poistí.

Kultúra krajiny sa spoznáva

a všetkých Erasmákov spája.

2.

Učitelia cestujú,

z priateľstiev sa radujú.

Študent zahraničie a svet spoznáva,

Slovensko s EÚ porovnáva.

ESN dokazuje solidaritu,

v praxi prejavuje aktivitu.

Program EÚ to zastrešuje

ERASMUS sa menuje...

3.

Spolupráca, zážitok,
nemám priateľov úbytok.

Životaschopnosť zábava,
byť na mobilite je odvaha.

Kreatívna zvedavosť,
Erasmus podporuje rozvážnosť.

Nie len tieto semináre,
rozžiaria nám naše tváre.

Sem tam láska, sem tam žiaľ,
Erasmus však za to stál.

Už to nie je chaos žiadny,
Erasmus nám všetkým patrí.

Príspevky neprešli jazykovou úpravou.

Publikácia bola vydaná s finančnou podporou Európskej komisie a Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR

Vydal: Slovenská akademická asociácia pre medzinárodnú spoluprácu, o.z.

Grafika: Peter Sedláčik – Crea Crea Studio

Produkcia: Marek Mikuláši – 77.PRODUCTION

SAAIC – Slovenská akademická asociácia pre medzinárodnú spoluprácu

Svoradova 1, 811 03 Bratislava

llp@saaic.sk., www.saaic.sk/llp

02/209 222 01

December 2013

Copyright: SAAIC, december 2013

ISBN: 978 — 80 — 89517 — 07 — 7

<http://web.saaic.sk/llp/sk/doc/kniznica/%C3%A9Aspech%20Programu%20celo%C5%B8ivotn%C3%A9ho%20vzdel%C3%A1vania%202007-2013.pdf>